

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΛΓ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 |

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1956

| ΑΡΙΘ. 5

“ΚΑΙΡΟΣ ΕΥΠΡΟΣΔΕΚΤΟΣ,,

Διανύομεν ἤδη, σὺν Θεῷ, τὴν πρώτην ἐβδομάδα τοῦ ἀπὸ τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, 26ης τοῦ λήξαντος μηνὸς Φεβρουαρίου, ἀρξαμένου «Τριωδίου», παρασκευαζόμενοι πρὸς ὑποδοχὴν τῆς περιόδου τῶν πνευματικῶν ἀσκήσεων τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἣτις ἀρχεται τὴν 19ην τοῦ σήμερον ἀρχομένου μηνὸς Μαρτίου, ἐφ' ὅσον τὸ Ἅγιον Πάσχα συμπύπτει κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῇ 6ῃ Μαΐου.

Κατ' ἐπανάληψιν ἢ παρούσα στήλη ἠσχολήθη κατὰ τὸ παρελθὸν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ψυχολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας τοῦ «Τριωδίου» καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἀνεπτύχθησαν ἀπὸ τῆς θέσεως ταύτης καὶ εἰδικώτερά τινες ἀπόψεις τοῦ ὅλου περιεχομένου τοῦ ὑμνολογικοῦ συγκροτήματος, ὅπερ ἀποτελεῖ τὸ δεσπύζον χαρακτηριστικὸν τῆς ὀρθοδόξου λατρείας κατὰ τὴν περίοδον ταύτην. Ἐλπίζομεν δέ, ὅτι ἐν τῇ προόδῳ τῆς λατρευτικῆς ταύτης περιόδου, καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος, θὰ καταστῇ δυνατὴ ἢ διαπραγματεύσεις καὶ ἄλλων τινῶν λεπτομερειῶν, σχετικῶν πρὸς τὸ ἀνεξάντλητον, ἄλλως τε, θέμα τοῦτο, ὅπερ πάντοτε προκαλεῖ τὸ ζωντὸν ἐνδιαφέρον τῶν περὶ τὴν θείαν λατρείαν ἀσχολουμένων.

Ὅτι ὁμοῦ σήμερον ἐπιβάλλεται, νομίζομεν, νὰ ὑπογραμμισθῇ ὅλως ἰδιαιτέρως καὶ μετ' ἐπιτάσεως εἶναι ἢ ἀνάγκη, ὅπως εἰς τὴν ἀπὸ πολλῶν ἐπόψεων κρίσιμον περίοδον, ἣν διερχόμεθα, ἐπωφεληθῶσιν οἱ πιστοί, ὅσον οἷόν τε περισσότερον, τῶν ἀπὸ τῶν πνευματικῶν εὐκαιριῶν τῆς λατρευτικῆς ταύτης περιόδου σοφῶν διδασμάτων καὶ ἀποτελεσματικῶς χρησιμοποιοῦσιν τὰς μυστικὰς δυνάμεις, αἵτινες ἀφθονοὶ τίθενται, μάλιστα κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, εἰς τὴν διάθεσίν των ὑπὸ τοῦ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀενάως δρῶντος παντοδυνάμου καὶ

ζωοποιοῦ Πνεύματος τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅσον καὶ ἂν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κόσμου βασιζῶνται ἐπὶ παραγόντων ἀνθρωπίνης προελεύσεως καὶ σοβαρῶς ἐπ' αὐτῶν ὑπολογίζωσι διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων, ὑπὸ τῶν ὁποίων ταλαιπωροῦνται, ἐν εἶναι πάντοτε ἀληθῆς καὶ βέβαιον: Ὅτι, εἴτε τὸ θέλουν εἴτε ὄχι, οὐ μόνον παραμένει εἰς τοὺς αἰῶνας ἀδιάφθαστος, ἀλλὰ κατ' ἐκάστην ἀποδεικνύεται—ὅπως καὶ εἶναι ὡς ἐκ τῆς προελεύσεώς του—ἀψευδῆς καὶ ἀλάνθαστος ὁ κατηγορηματικὸς ἐκεῖνος ἀφορισμὸς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Λόγου τοῦ Θεοῦ: «Χωρὶς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν».

Ἐγένετο ἄλλοτε λόγος καὶ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Ἐκκλησίας» περὶ τοῦ, οὕτω κληθέντος, «ἐπανευαγγελισμοῦ» τοῦ λαοῦ μας, καὶ δὴ καὶ ἐξ ἀφορμῆς τῶν λαμπρῶν ἑορτῶν τῆς 1900ῆς ἀμφιετηρίδος τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐπισκέψεως τοῦ Ἀποστόλου Παύλου. Καὶ δὲν ὑπάρχει βεβαίως, ἀμφιβολία, ὅτι ὁ ὀρθόδοξος ἑλληνικὸς λαὸς ἔπαισε νὰ πιστεύῃ εἰς τὸ Εὐαγγέλιον, ὅπερ παρέλαβε, διότι εἶναι γνωστὸν, ὅτι ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ διαφνύεται τὴν πάτριον πίστιν καὶ τὴν ὑπερασπίζεται, καὶ διὰ τοῦ αἵματός του ἀκόμη. Εἶναι προφανὲς ὁμοῦ, ὅτι χρειάζεται ἵνα ἡ θεωρητικὴ αὕτη πίστις καὶ ἡ ἔμφυτος πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσις ἀξιοποιηθῇ, ἐκδηλουμένη ἐν τῇ καθημερινῇ ζωῇ, εἰς ζωὴν ἐνεργὸν καὶ εἰς δρασίαν ἀληθῶς σύμφωνον πρὸς τὸ Εὐαγγέλιον, διότι εἶναι παντομολογούμενον, ὅτι πρέπει ἢ ζωὴ μας νὰ καταστῇ χριστιανικώτερα, κατὰ πάντα ἀληθῶς, χριστιανική.

Ἀλλὰ τοῦτο σημαίνει, ὅτι οὐδεμίαν λεπτομέρεια τῆς ζωῆς μας θὰ δύναται νὰ παραμένῃ ἔξω τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πνεύματος τοῦ χριστιανικοῦ Εὐαγγελίου, ἀδιαπίπτιστος, δῆλον ὅτι, ὑπὸ τοῦ «ζῶντος ὕδατος», περὶ οὗ ὠμίλησεν ὁ Κύριος, καὶ μακρὰν τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ φωτι-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

«Καιρὸς ἐμπρόσδεκτος.—**Ε.Γ.Μ.**, Τὸ μαρτύριον τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου.—**Σάμου Εἰρηναίου**, Ἐπιμνημόσυνος λόγος εἰς τὸν ἀείμνηστον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Τιμόθεον.—**Πρ. Δήμου Βασιλείου**, Προηγούμενος Νεόφυτος Λαυριώτης (τέλος).—**Σιναιίου καὶ Σιατίστης Ἰακώβου**, Ὁ ἐθνομάρτυς Μητροπολίτης Κυδωνιῶν Γρηγόριος (συνέχεια).—**Αρχιμ. Νικοδήμου Α. Βαλληνδραῖ**, Ὁ ἅγιος Λεωνίδης.—**Παρατηρήσεων Στήλη**: Τὸ χριστιανικὸν λάβαρον. Τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον. Πῶς μᾶς βλέπουν οἱ ξένοι.—**Χρονικά**.

σμοῦ τοῦ «Ἑλλίου» τῆς δικαιοσύνης, τοῦ ἐν τῷ Ἐὐαγγελίῳ, γνωριζομένου καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ συνεχιζομένου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Θὰ ἠδύνατο, λοιπόν, ἡ περίοδος τοῦ ἐφετεινοῦ «Τριωδίου» νὰ δώσῃ τὴν ἀφορμὴν εἰς πάντας πρὸς εἰλικρινεῖς καὶ σοβαρὰς σκέψεις περὶ τοῦ πρακτέου, ὥστε νὰ χρησιμεύσῃ, πράγματι, ἀποτελεσματικῶς ὁλόκληρος ἡ λατρευτικὴ αὕτη περίοδος, πρῶτιστα πάντων, εἰς αὐτοὺς τοὺς πρωτοστατοῦντας ἐν τῷ ἔργῳ τῆς κατισχύσεως τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν. Καὶ θὰ ἐδίδετο οὕτω τὸ σύνθημα εἰς τὸν τόπον μας, ἵνα ἡ περίοδος αὕτη χρησιμοποιηθῇ καὶ διὰ τὴν, περὶ ἧς ἀνωτέρω, γενικωτέραν ἀφύπνισιν καὶ ἀναζωπύρωσιν τῶν καθευδουσῶν, ἐν πολλοῖς, πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ κατὰ βάσιν ἀείποτε θρησκευόντος ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Ἡ Ἐκκλησία μας παρέχει, μάλιστα κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ὡς ἐλέχθη, τὰς πρὸς τοῦτο πνευματικὰς εὐκαιρίας δαριλεῖς καὶ ἀφθόρονες. Δὲν ἀπομένει, ἢ νὰ θηλήσωμεν νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῶν ἱερῶν τούτων εὐκαιριῶν, οἰοδιήποτε καὶ ἂν εἴμεθα καὶ ὅπου δήποτε καὶ ἂν εὐρισκώμεθα, πρὸ παντὸς καταδικάζοντες ἐν ἡμῖν αὐτοῖς, κατὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν προτροπὴν τῆς παρελθούσης Κυριακῆς, πάντα «μεγαλόφρονα λογισμόν», ἥτοι πᾶσαν ἀντάρκειαν καὶ ἀνταρέσκειαν καὶ τὴν ἐκ ταύτης «ὑψηγορίαν», καὶ πρόθυμοι ν' ἀναγνωρίσωμεν τὰ μέχρι τοῦδε, τυχόν, σφάλματά μας, ἐν πνεύματι ἀληθοῦς ταπεινοφροσύνης, ἥτις ἀποτελεῖ καὶ τὴν ἀναγκαιοτάτην προϋπόθεσιν πάσης ἐν τῇ χριστιανικῇ ζωῇ προσόδου.

Ἄς μὴ χαθῇ ἡ εὐκαιρία. «Ἴδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος».

Ἐξ ἀπονοίας κενοῦται πᾶν ἀγαθόν, ἐκ δὲ ταπεινώσεως καθαιρεῖται πᾶν κακόν ἢν περ ἀσπασώμεθα, πιστοί, βδελυτόμενοι σαφῶς τὸν κενόδοξον.

(Ἡ Ἐκκλησία)

ΠΡΟ ΧΙΛΙΩΝ ΟΚΤΑΚΟΣΙΩΝ ΕΤΩΝ

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ
ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΥ

Συνεπληρώθησαν ἤδη, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» ἐσημειώθη, 1800 ἔτη ἀπὸ τοῦ κατὰ τὸ 156 μ. Χ. μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ ἐκ τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων ἁγίου ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου, ἐπισκόπου Σμύρνης¹, οὗτινος τὴν μνήμην ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησία ἐορτάζει κατ' ἔτος τὴν 23ην Φεβρουαρίου.

Τὰς περὶ τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου ἱστορικὰς μαρτυρίας ἔχομεν παρὰ τοῦ Εἰρηναίου, τοῦ Εὐσεβίου, τοῦ Τερτυλλιανοῦ καὶ τοῦ Ἱερωνύμου καὶ ἐκ τῆς περὶ τοῦ μαρτυρίου του ἐκθέσεως τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης. Κατὰ τὰς μαρτυρίας ταύτας, ὁ ἅγιος Πολυκάρπος, γεννηθεὶς ἐν Σμύρνῃ περὶ τὸ 65 μ. Χ., εἶχε τὸ εὐτύχημα νὰ γνωρίσῃ κατὰ τὴν νεότητά του τοὺς ἀποστόλους, καὶ δὴ καὶ τὸν εὐαγγελιστὴν Ἰωάννην τὸν Θεολόγον, οὗτινος ἐχρημάτισε μαθητῆς. Παρ' αὐτοῦ δέ, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, λαβὼν τὴν χειροτονίαν, κατεστάθη ἐπίσκοπος Σμύρνης, ἣν θεοφιλῶς ἐποίμανε μέχρι τοῦ μαρτυρικοῦ του τέλους, «θαυμασιώτατος» ἀναδειχθεὶς καὶ «διδάσκαλος ἀποστολικὸς καὶ προφητικὸς γενόμενος». «Θθεν, οἱ μὲν πιστοὶ ἐβεβαίουν περὶ αὐτοῦ, ὅτι «παντὶ καλῷ, ἀγαθῆς ἔνεκεν πολιτείας, καὶ πρὸ τῆς μαρτυρίας ἐκεκοσμητο», οἱ δὲ ἐθνικοὶ διεμαρτύροντο κατ' αὐτοῦ, «ἀκατασχέτω θυμῷ» κραυγάζοντες: «οὗτός ἐστιν ὁ τῆς Ἀσίας διδάσκαλος, ὁ πατὴρ τῶν χριστιανῶν, ὁ τῶν ἡμετέρων θεῶν καθαιρέτης, ὁ πολλοὺς διδασκῶν μὴ θύειν μηδὲ προσκυνεῖν». Ἡ περὶ τῆς μαρτυρικῆς τελευτῆς τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου ἐκθεσις τῆς Ἐκκλησίας Σμύρνης ἀποσταλεῖσα (τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, τῇ παροικίᾳ ἐν Φιλομηλίῳ (τῆς Φρυγίας) καὶ πάσαις ταῖς κατὰ πάντα τόπον τῆς Ἀγίας καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας παροικίαις), ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου»², παρέχει σαφῆ καὶ ζωηρὰν εἰκόνα τῶν γεγονότων καὶ μαρτυρεῖ, τοῦτο μὲν, τὴν ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμὸν, μεθ' οὗ περιέβαλε τὸν ἅγιον ἐπίσκοπον ἢ εἰς αὐτὸν ἐμπεπιστευμένη χριστιανικὴ ποίμνη, τοῦτο δέ, τὴν εὐψυχίαν καὶ τὴν τόλμην, μεθ' ἧς ὁ γηραιὸς πνευματικὸς ποιμὴν ἀντιμετώπισε τὸν θάνατον. Ἄξιος ἰδιαιτέρας μελέτης καὶ προσοχῆς εἶναι, ἰδίᾳ, ὁ ἐν τῷ «Μαρτυρίῳ» τούτῳ ἀπομνημονευθεὶς διάλογος τοῦ ἱεροῦ Πολυκάρπου πρὸς τοὺς, εἴτε διὰ τῆς κολακείας εἴτε διὰ τῶν ἀπειλῶν, ἐπιχειρήσαντες νὰ κάμψωσι τὸ φρόνημά του, ἐπι-

1. Δημητρίου Σ. Μπαλάνου, Πατρολογία, Ἀθήναι, 1930, σελ. 49 ἐξ. καὶ ἐν Βιβλιοθήκῃ Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων (ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος) Τόμος 3ος, Ἀθήναι 1955, σελ. 11 ἐξ. Τοῦ αὐτοῦ, Οἱ Πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1949, σελ. 13.

2. Migne E. Π. 5, 1029-1046. Βιβλιοθήκῃ Ἑλλήνων Πατέρων καὶ Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων (ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος), τόμος 3ος, Ἀθήναι 1955, σελ. 21-27.

σήμους εκπροσώπους τοῦ εἰδωλολατρικοῦ κόσμου.

—«Τί γὰρ κακὸν εἰπεῖν κύριος Καῖσαρ, καὶ ἐπιθῆσαι καὶ τὰ ταύτης ἀκόλουθα καὶ διασφύζεσθαι;» ἔλεγον καθ' ὁδὸν πρὸς τὸν ὀδηγούμενον εἰς τὸ μαρτύριον ἱεράρχην ὁ εἰρήναρχος Ἡρόδης καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ Νικήτης.

Καὶ ἐκεῖνος, ἀφ' οὗ ἐπὶ μακρὸν ἐσιώπα, ἔλυσε, τέλος, τὴν σιωπὴν τοῦ ἐνώπιον τῆς μεγάλης τῶν ἐπιμονῆς, διὰ τὴν εἶπρηρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς:

—«Οὐ μέλλω ποιεῖν ὁ συμβουλεύετέ μοι»¹.

— «Αἰδέσθητί σου τὴν ἡλικίαν... ὁμοσον τὴν Καίσαρος τύχην, μετανόησον, εἶπον· αἶρε τοὺς ἀθέους», προέτρεπεν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ τρομεροῦ θορύβου τῶν ἐπιζητούντων τὸν θάνατον τοῦ σεβασμίου ἐπισκόπου, ὁ ἀνθύπατος. Ἐκεῖνος δὲ «ἐμβριθεῖ τῷ προσώπῳ εἰς πάντα τὸν ὄχλον τὸν ἐν τῷ σταδίῳ ἀνόμων ἐμβλέψας καὶ ἐπισείσας αὐτοῖς τὴν χεῖρα, στενάξας τε καὶ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανόν», ἀντέστρεψε τὸ πρᾶγμα καὶ ἐφώνασε πρὸς τῶν θορυβούντων ἐν τῷ σταδίῳ αἰμοδιψῶν εἰδωλολατρῶν:

—«Αἶρε τοὺς ἀθέους!»².

—«Ὅμοσον, καὶ ἀπολύσω σε· λαιδύρησον τὸν Χριστόν», ἐπέμεινε ὁ τύραννος, ὑποσχόμενος τὴν ἐλευθερίαν εἰς τὸν δεσμώτην μελλοθάνατον γέροντα.

Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀπαντᾷ με νεανικὴν σφριγηλότητα:

—«Ὁγδοήκοντα καὶ ἕξ ἔτη δουλεύω αὐτῷ, καὶ

οὐδὲν με ἠδίκησεν· καὶ πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι τὸν βασιλέα μου, τὸν σώσαντά με;»¹.

—«Ὅμοσον τὴν Καίσαρος τύχην», ἐξακολουθεῖ νὰ ἐπιμένῃ ὁ ἀνθύπατος. Ὁ δὲ ἱερός Πολύκαρπος ἀπαντᾷ: «Εἰ κενοδοξεῖς, ἵνα ὁμόσω τὴν Καίσαρος τύχην, ὡς σὺ λέγεις, προσποιεῖ δὲ ἀγνοεῖν με, τίς εἰμι, μετὰ παρρησίας ἄκουε, Χριστιανός εἰμι. Εἰ δὲ θέλεις τὸν τοῦ Χριστιανισμοῦ μαθεῖν λόγον, δὸς ἡμέραν καὶ ἄκουσον»².

Ἄλλ' ὁ εἰδωλολάτρης ἀνθύπατος δὲν ἔχει διάθεσιν καὶ καιρὸν ν' ἀκούσῃ· εἶναι αἰχμάλωτος τῶν συμφερόντων τοῦ και ἔρμαιον τῶν διαθέσεων τοῦ μαινομένου ὄχλου, δι' ὃ, ὡς ποτε ὁ Πόντιος Πιλάτος, ἐπιρρίπτει εἰς τὸν ὄχλον τὰς ἰδικὰς του εὐθύναι καὶ πρὸς αὐτὸν συνιστᾷ εἰς τὸν δικαζόμενον μάρτυρα ν' ἀπευθυνθῇ:

—«Πεῖσον τὸν δῆμον», λέγει ὁ ἀνθύπατος.

Ὁ δὲ χριστιανὸς ποιμενάρχης, πλήρης χριστιανικῆς ἀξιοπρεπειας, μηδὲ ὀλως βλοσυρὸς ἐνώπιον τοῦ ἀναμένοντος αὐτὸν κινδύνου, ἀληθῆς πρόμαχος τῶν ὑψίστων ἀληθειῶν, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ποτὲ δυνατόν νὰ

γίνωνται ἀντικείμενον ὀχλώδους μεταχειρίσεως, ἀπαντᾷ ἀγερῶχος:

—«Σὲ μὲν καὶ λόγου ἡξίωσα· δεδιδάγμεθα γὰρ ἀρχαῖς καὶ ἐξουσίαις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τεταγμέναις τιμῆν κατὰ τὸ προσῆκον, τὴν μὴ βλάπτουσαν ἡμᾶς, ἀπονέμειν, ἐκείνους δὲ οὐχ ἡγοῦμαι ἀξίους τοῦ ἀπολογεῖσθαι αὐτοῖς»³.

Τὸ διὰ πυρὸς μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου. Χεῖρ Φωτῆς Κόνταρλις ἀθημ'

1. Μαρτύριον ἁγίου Πολυκάρπου (ἐνθ' ἀνωτέρω) VIII, 2.
2. Αὐτόθι IX, 2.

3. Αὐτόθι IX, 3.
2. Αὐτόθι X, 1.
3. Αὐτόθι X, 2.

Ὁ ἀνθύπατος τότε προχωρεῖ πρὸς τὰς ἀπειλάς: — «Θηρία ἔχω· τούτους σε παραβαλῶ, ἐὰν μὴ μετανοήσης», λέγει πλήρης θυμοῦ πρὸς τὸν ἐμμένοντα εἰς τὴν πίστιν ἀποστολικὸν ἄνδρα.

Ἄλλ' ἐκεῖνος οὐδὲν πτοεῖται.

— «Κάλει» τὰ θηρία σου, ἀπαντᾷ ἀδιστακτικῶς, καί, μὴ ἐνοῶν πῶς εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ «μετανοία» πρὸς τὸ χειρότερον, προσθέτει:

— Ἀμετάθετος γὰρ ἡμῖν ἡ ἀπὸ τῶν κρειπτόνων ἐπὶ τὰ χεῖρω μετάνοια· καλὸν δὲ μετατίθεσθαι ἀπὸ τῶν χαλεπῶν ἐπὶ τὰ δίκαια¹. Ὑπαινίσσεται δέ, προφανῶς, διὰ τῆς τελευταίας ταύτης φράσεως, ὅτι ὁ προτείνων τὴν μετάνοιαν εἰδωλόατρες ἄρχων εἶχεν ἀνάγκην μετανόιας καὶ ἀλλαγῆς φρονήματος.

Ἄλλ' ὁ τύραννος προχωρεῖ ἔτι περαιτέρω. Ἄν ὁ ἐνώπιόν του ὑπόδικος χριστιανὸς ἱεράρχης ἀψηφῇ τῶν θηρίων τὴν ἀπειλήν, τότε θὰ δοκιμάσῃ τὸ πῦρ, εἰς τὸ ὅποιον ἐξάπαντος θὰ τὸν παραδώσῃ διὰ νὰ κατακαῇ ζῶν.

— «Πυρὶ σε ποιῶ δαπανηθῆναι, εἰ τῶν θηρίων καταφρονεῖς, ἐὰν μὴ μετανοήσης», τῷ λέγει.

Ἐκεῖνος ὅμως καὶ εἰς τὴν νέαν ἀπειλήν εὐρίσκει τὴν εὐκαιρίαν νὰ δεῖξῃ καὶ πάλιν τὴν περιφρόνησίν του πρὸς τὰς προσκαιροὺς βασάνους καὶ νὰ διδάξῃ τὸν ἀπειλοῦντα τύραννον περὶ τῆς αἰωνίας δίκης, ἡ ὅποια ἀναμένει τοὺς ἀσεβεῖς:

— «Πῦρ ἀπειλεῖς τὸ πρὸς ὥραν καιόμενον καὶ μετ' ὀλίγον σβεννύμενον· ἀγνοεῖς γὰρ τὸ τῆς μελλούσης κρίσεως καὶ αἰωνίου κολάσεως τοῖς ἀσεβέσι τηρούμενον πῦρ».

Ὀλόκληρος αὐτὴ ἡ στιχομυθία ἐνθυμίζει τὸν διάλογον τῶν γενναίων υἱῶν τῆς Μακκαβαίας καὶ μάλιστα τοὺς λόγους τοῦ τελευταίου ἐξ αὐτῶν μαρτυρήσαντος. «...Οἱ μὲν γὰρ νῦν ἡμέτεροι ἀδελφοὶ βραχὺν ὑπενέγκαντες πόνον ἀενάου ζωῆς ὑπὸ διαθήκην Θεοῦ πεπτῶκασιν· σὺ δὲ τῇ τοῦ Θεοῦ κρίσει δίκαια τὰ πρόστιμα τῆς ὑπερηρηφανίας ἀποίσκη. Ἐγὼ δὲ καθάπερ οἱ ἀδελφοί μου καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν προδίδωμι περὶ τῶν πατρίων νόμων» (Β' Μακκ. ζ', 36-37). Ἄλλὰ καὶ ὁ Κύριος εἶπε: «Μὴ φοβηθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτενόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι. Φοβήθητε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γέννησιν» (Ματθ. ι' 28). Δὲν ὑπάρχει διὰ τὸν πιστὸν Ἀρχιερέα τοῦ Χριστοῦ δίλημμα· ἡ ἐκλογή του ἔχει γίνεαι ἐκ τῶν προτέρων καὶ εἶναι πρόθυμος ὅ,τι δήποτε νὰ ὑποστῇ, διὰ νὰ μὴ ἀπαρνηθῇ «τὴν καλὴν ὁμολογίαν» (Α' Τιμ. στ' 12). Διὰ τοῦτο, πλήρης θάρρους καὶ ἀποφασιστικότητος, μετὰ χαρᾶς προσθέτει, πρὸς ἐκπληξίν τοῦ τυράννου:

— «Ἄλλὰ τί βραδύνεις; Φέρε δ βούλει».

Ὅταν δὲ μετ' ὀλίγον, τῇ ἀξιώσει τοῦ μαινομέ-

νου ὄχλου, διὰ βοῆς ἀπεφασίσθη νὰ καῇ ζῶν ὁ ἡρωϊκὸς γέρον ἱεράρχης καὶ ἠτοιμάσθη ὁ σωρὸς τῶν ξύλων καὶ τῶν φρυγάνων, τὰ ὅποια μετὰ πάσης προθυμίας συνηθροίσθησαν «παραχρῆμα» ἐκ τῶν πλησίον τοῦ σταδίου ἐργαστηρίων καὶ βαλανείων, οἱ δῆμιοι ἐπεχείρησαν νὰ καθηλώσουν τὸν μάρτυρα. Ἄλλ' ἐκεῖνος ἀντέστη εἰς τοῦτο καὶ εἶπεν:

— «Ἄφετέ με οὕτως· ὁ γὰρ δούς ὑπομεῖναι τὸ πῦρ δώσει καὶ χωρὶς τῆς ὑμετέρας ἐκ τῶν ἡλίων ἀσφαλείας ἀσκυλοῦ ἐπιμεῖναι τῇ πυρᾷ»¹.

Τόσον ἤτο βέβαιος περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν ἀνέμενε παρὰ τοῦ οὐρανοῦ βασιλείως, ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Ὀποίου ἄτρομος ἐβάδιζε πρὸς τὸν θάνατον! Καὶ τόση ἦτο, τέλος, ἡ ἱκανοποίησίς του, ὅτι ἠξιώθη νὰ τηρήσῃ μέχρι τέλους τὴν πίστιν, καὶ ἡ βεβαιότης του περὶ τοῦ καλλιτέρου μέλλοντος, τὸ ὅποιον τὸν ἀνέμενε, ὥστε, προσδεδεμένος πλέον ἐπὶ τῆς ἐτοιμῆς πυρᾶς, καὶ ἀναμένων τὴν ἀνάφλεξίν τῆς, εὗρε τὴν δύναμιν νὰ ἀπευθύνῃ εἰς ἐπήκοον πάντων τὴν ἐμπνευσμένην ἐκείνην προσευχὴν, μὲ τὴν ὅποιαν ἐπεσφράγισε τὴν ἀγίαν ζωὴν του καὶ ὑπεδέχθη τὸν ἐνδοξὸν θάνατον τοῦ ἥρωος τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀρετῆς.

— «Εὐλογῶ Σε», εἶπε, σὺν ἄλλοις, πρὸς τὸν Θεὸν ἀπευθυνόμενος, «ὅτι ἠξίωσάς με τῆς ἡμέρας καὶ ὥρας ταύτης, τοῦ λαβεῖν μέρος ἐν ἀριθμῷ τῶν μαρτύρων ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦ Χριστοῦ Σου εἰς ἀνάστασιν ζωῆς αἰωνίου ψυχῆς τε καὶ σώματος ἐν ἀφθαρσίᾳ Πνεύματος Ἁγίου· ἐν οἷς προσδεχθεῖν ἐν ἐνώπιόν σου σήμερον ἐν θυσίᾳ πίονι καὶ προσδεκτῇ... Διὰ τοῦτο καὶ περὶ πάντων Σ ἐν αἰνῶ, Σ ἐ εὐλογῶ, Σ ἐ δοξάζω...»².

Ἡ πυρὰ ἀνήφθη· ἀλλὰ τὸ πῦρ ἐσεβάσθη τὸν ἅγιον ἄνδρα, «τὸ γὰρ πῦρ καμάρας εἶδος ποιήσαν, ὡσπερ δὲ θόνη πλοίου ὑπὸ πνεύματος πληρουμένη, κύκλω περιετείχισε τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρος», μᾶς πληροφοροῦν οἱ συντάκται τοῦ «Μαρτυρίου» του³. Ὅτε δὲ ἐνεπάγη εἰς τὸ μαρτυρικόν του σῶμα ξιφίδιον, ἀφ' οὗ δὲν κατέστη δυνατόν νὰ καῇ ζῶν, τότε τόσον αἶμα ἐξεχύθη ἐκ τῆς πληγῆς, «ὥστε κατασβέσαι τὸ πῦρ καὶ θαυμάσαι πάντα τὸν ὄχλον, εἰ τοσαύτη τις διαφορὰ μεταξύ τῶν τε ἀπίστων καὶ τῶν ἐκλεκτῶν»⁴.

Χίλια ὀκτακόσια ἔτη συνεπληρώθησαν ἤδη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἐτελειώθη «ὁ θαυμασιώτατος μάρτυς Πολύκαρπος», ὁ ἀπίσκοπος τῆς ἐν Σμύρνῃ Καθολικῆς Ἐκκλησίας, οὗτινος τὴν μνήμην, κατὰ τὸ ἔκτοτε κρατῆσαν, ἐώρτασεν ἡ Ἐκκλησία μας «τὴν τοῦ μαρτυρίου αὐτοῦ γενέθλιον ἡμέραν,» τὴν 23ην τοῦ λήξαντος μηνός, εἰς τε τὴν τῶν προηθληκῶν μνήμην καὶ τῶν μελλόντων ἀσκησίν τε καὶ ἐτοιμασίαν⁵. Οὗτος (οὐ μόνον διδάσκαλος γενόμενος ἐπίσημος, ἀλλὰ καὶ μάρτυς ἐπίσημος... διὰ τῆς ὑπομονῆς καταγωνισάμενος τὸν ἀδικὸν ἄρχοντα καὶ οὕτως

1. Αὐτόθι XIII, 3.
2. Αὐτόθι XIV, 2,3.
3. Αὐτόθι XV, 2.
4. Αὐτόθι XVI, 1.

1. Αὐτόθι XI, 1.
2. Αὐτόθι XI, 2.

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΤΙΜΟΘΕΟΝ

«Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι»
(Σοφ. Σολ. 5,16)

Μία ἐξαιρετική φυσιογνωμία τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας πρό τινος ἔχει ἐκλείψει, ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Τιμόθεος. Ἐκ Σάμου προερχόμενος καὶ εἰς τὸ κλεινὸν «Πυθαγόρειον» Γυμνάσιον διακούσας τὰ πρῶτα μαθήματα μετέβη εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἐνεγράφη μέλος τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Συνεπλήρωσε τὰς σπουδὰς του εἰς τὴν ἐκεῖ Θεολογικὴν Σχολήν, ποῦ ἐλειτούργει μέχρι τοῦ 1900, καὶ εἶτα διήκουσε μαθήματα εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ περίφημον Σχολήν τῆς Ὁξφόρδης. Ἀριστα καταρτισθεὶς, ἐπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλήμ, ὅπου ἀπεδύθη εἰς ἀγῶνας πρὸς διάσωσιν τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, ἐπὶ τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ.

Ἔσται τοῦ βυζαντινοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ μεγαλείου τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ κόσμου, ποῦ ἐβεβαιώθη ὡς ἐκκλησιαστικὴ δύναμις εἰς τὴν Μέσην Ἀνατολήν, παρέμειναν ἄχρι σήμερον τὰ ὀρθόδοξα Πατριαρχεῖα Ἀλεξανδρείας, Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας, διὰ τὴν ἐκπέμπουσαν τὸ φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀνά τὸν κόσμον καὶ τὰ διαπαιδαγωγοῦν τοὺς ἐναπομείναντας λαοὺς ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Τὸ ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ἔχει ἰδιάζουσαν θέσιν. Ἀγωνίζεται ἐν μέσῳ λαῶν ἑτεροθρήσκων, Μουσουλμάνων, Ἑβραίων, ἐν μέσῳ χριστιανικῶν δυνάμεων ἑτεροδόξων, αἱ ὁποῖαι συνθλίβουν τὴν ζώην του καὶ ἐπιζητοῦν τὴν ἐπεκτείνουσαν τὴν δικαιο-

τὸν τῆς ἀφθαρσίας στέφανον ἀπολαβῶν, σὺν τοῖς ἀποστόλοις καὶ πᾶσι δικαίοις ἀγαλλιώμενος δοξάζει τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα Παντοκράτορα καὶ εὐλογεῖ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Σωτῆρα τῶν ψυχῶν ἡμῶν καὶ κυβερνήτην τῶν σωμάτων ἡμῶν καὶ Ποιμένα τῆς κατὰ τὴν Οἰκουμένην Καθολικῆς Ἐκκλησίας». ὅπως ὀραϊότατα ἐπιλέγει τὸ «Μαρτύριον» του.

Ἄλλ' ἢ 1800ῆ αὕτη ἀμφιητηρὶς τοῦ μαρτυρίου τοῦ μεγάλου ἐκείνου Ἀποστολικοῦ Πατρὸς καὶ Ἱερομάρτυρος, ὅστις, ἐγένετο «πιστὸς ἄχρι θανάτου» καὶ ἔλαβε «τὸν στέφανον» τῆς ζωῆς (Ἀποκ. β' 10), ἔχει πολλὰ νὰ εἴπῃ καὶ νὰ διδάξῃ ἕλους ἡμᾶς. Καὶ δὲν ἀντικρῖζομεν μὲν ἡμεῖς σήμερον, χάρις εἰς τὴν φιλόθεον μακροθυμίαν τοῦ Θεοῦ, τὸ μαρτύριον τοῦ αἵματος· χάρις ὅμως εἰς τὸν, ὑφ' οὗ περιβαλλόμεθα, κόσμον ἀντιμετωπίζομεν καθημερινῶς τὴν ἀνάγκην τῆς αὐτῆς εὐψυχίας καὶ τῆς αὐτῆς τόλμης καὶ ἀντοχῆς, διὰ τὴν νὰ δυνηθῶμεν ὑπερνικήσωμεν ὅλας ἐκεῖνας τὰς ἀφορμὰς, ὑπὸ τῶν ὁποίων ἀεννάως προκαλούμεθα εἰς τὴν προδοσίαν τῶν ἀρχῶν μας, εἰς ποικίλας περιστάσεις καὶ ὑπὸ διαφορωτάτας μορφάς.

E. Γ. Μ.

1. Αὐτόθι XVIII, 2.
2. Αὐτόθι XIX, 1,2.

δοσίαν τῶν ἐπὶ τῶν ἱερῶν Προσκυνημάτων ἐπὶ βλάβῃ τῶν ἑλληνικῶν δικαίων τῆς Ἀγιοταφικῆς Ἀδελφότητος. Ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ τῆς Ἀδελφότητος αὐτῆς μάχονται καὶ ἀγρυπνοῦν, ἵνα μὴ περιέλθῃ οὐδὲ σπιθαμὴ γῆς ἐκ τῶν Ἁγίων Τόπων εἰς ξένας χεῖρας. Ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης ὑπῆρξεν ὁ ἐπικεφαλῆς τοῦ ἀγῶνος μέχρι τῆς τελευταίας του ἀναπνοῆς. Καὶ ἀπέναντι τῆς ἀγγλικῆς διοικήσεως, τῆς ἐγκαθιδρυθείσης μετὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον, ὡς ἀνωτέρας πολιτικῆς διοικήσεως τῆς Παλαιστίνης, καὶ ἀπέναντι τοῦ ἰδίου ποιμνίου, τῶν οὕτω λεγομένων Ἀραβορθοδόξων, ἐπιδιωκόντων νὰ ἀλλοιώσῃ τὸν ἑλληνικὸν χαρακτήρα τῆς διοικήσεως τοῦ Παναγίου Τάφου, καὶ ἀπέναντι ἀκόμη ὀρθοδόξων χριστιανικῶν ὀργανώσεων τῆς Παλαιστίνης, ἴστατο ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης φρουρὸς ἀκοίμητος καὶ ἀγωνιστὴς ἀνένδοτος εἰς τὰς διεκδικήσεις των, εἰς τὴν ἐπέκτασιν τῶν δικαιωμάτων των εἰς βάρος τῶν δικαίων τῆς ἑλληνορθοδόξου Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία εἰς μίαν ἰσχυρὰν ὀργανῶσιν ἐπιζητεῖ καὶ αὕτη τὴν ἐπέκτασιν τῆς ἐξουσίας της. Ἡδὴ περὶ τὰς 30.000 Ἀραβορθοδόξων ἔχουν προσηλυτισθῆ διὰ μέσου τῶν αἰῶνων εἰς τὰς δοξασίας της. Σχολεῖα καὶ Νοσοκομεῖα καὶ παντὸς ἄλλου χαρακτήρος φιλανθρωπικὰ ἰδρύματα προβάλλονται ὡς ἐστὶν σαγηνεύσεως τῶν ἀπορωτέρων τάξεων. Εἰς τοσοῦτο σημεῖον ὑπέβη τὸ μέτρον τῶν ἀπαιτησῶν της ἀπέναντι τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἱστορικοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων, ὥστε ἐξ αὐτῶν προέκυψε ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος κατὰ τὸ 1855. Ἀκόμη καὶ τὸ ἴδιον ποίμνιον διεκδικεῖ μεγαλειτέραν συμμετοχὴν εἰς τὴν διοίκησιν, περισσοτέρους Ἀραβορθοδόξους ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους, ἵνα ἢ ὅψις τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας λάβῃ τὴν μορφήν τοῦ ἀραβικοῦ ἰδρύματος καὶ ἵνα αἱ πρόσοδοι τῆς Ἀδελφότητος χρησιμοποιοῦνται χάριν ἄλλων κοινωνικῶν καὶ εκπαιδευτικῶν σκοπῶν. Δὲν θέλουσι δὲ οὗτοι νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἀλλοίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτήρος τοῦ Πατριαρχείου θὰ συνετέλῃ εἰς τὸν κλονισμόν τῆς ἱστορικῆς του ἀξίας καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν τῆς γνησιότητος τοῦ ἑλληνικοῦ ἀριστοκρατικοῦ πνεύματος. Τοῦτο ὅμως τὸ πνεῦμα τῆς ἀριστοκρατίας, κληρονομία τῆς βυζαντινῆς βασιλείας διατηρεῖται καὶ ἐκφράζεται εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν τῶν ὕμνων καὶ τροπαρίων τῆς Ἐκκλησίας, διαπλάσσει τὰς ψυχὰς καὶ αὐτῶν τῶν Ἀραβορθοδόξων χριστιανῶν, διὰ τὴν νὰ καθίστανται ὑπέρτεροι ἀπέναντι τῶν ἄλλων ἑτεροθρήσκων λαῶν εἰς ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς ζωῆς τῆς χώρας ἐκείνης. Ἀλλὰ καὶ ὁ πλοῦτος καὶ αἱ προτεινόμενοι ἄφθονοι παροχαὶ ἐξ ὁμοδόξων χριστιανῶν πρὸς ἐνίσχυσιν, δῆθεν, τῆς ζωῆς τοῦ Πατριαρχείου γεννοῦν ἄλλον κίνδυνον τοῦ ἀφελληνισμοῦ τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας.

Ἐν μέσῳ τοιούτων κινδύνων κινεῖται ἡ ζωὴ τῆς ἱεροσολυμιτικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ὅλα μὲν τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος διαπνέονται ἀπὸ μίαν πίστιν εἰς τὴν ἀξίαν τῆς ἑλληνοχριστιανικῆς παραδόσεως, ἀπὸ ἓνα ἀξιοθαύμαστον ἀγωνιστικὸν πνεῦμα, ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Τιμόθεος ὑπῆρξεν ὁ διευθύνων

νοῦς, τῆς ἐμπνεύσεως καὶ καθοδηγήσεως τῶν ἀδελφῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς των, εἰς ἐκπλήρωσιν τῆς ἱστορικῆς των ἀποστολῆς. Ἄλλὰ καὶ ὅπου ἀλλαγῶν αἱ ἀνάγκαι τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας προεχάλουν τὴν προσοχὴν τῆς, ὡς πρὸς τὴν διάσωσιν τῶν συμφερόντων τῆς, ὁ Πατριάρχης Τιμόθεος ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤγειτο εἰς ἀποστολὰς εἰς ξένας χώρας. Βαθὺς μελετητῆς τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ γνώστης τῶν μεγάλων δημιουργικῶν τῆς σκοπῶν ἀπεσαφηνίζε τὸ νόημά τῆς εἰς συγγράμματα, εἰς πραγματείας καὶ ἄρθρα, μὲ τὰ ὁποῖα ἐκοσμεῖτο ἐπὶ ἔτη τὸ Περιοδικὸν τοῦ θρόνου τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἡ «Νέα Σιών». Ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Τιμόθεος ἐσημειώθη ὡς ἐξέχουσα ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία, ἀπέβη τὸ καύχημα τῆς Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπίλεκτον τέκνον τῆς γενετήρας του, τῆς ἱστορικῆς νήσου Σάμου. Διὰ τοῦτο ὁ θάνατός του ἐβύθισε εἰς πένθος καὶ τὴν Ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων καὶ ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος. Τὸ κενόν, τὸ ὁποῖον ἐγέννησεν ἡ ἐκδημία του πρὸς Κύριον εἶναι δυσαναπλήρωτον, τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ αἱ νέαι συνθήκαι τῆς ζωῆς τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἀπέβησαν περιπλοκώτεραι.

Τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ, τὸ ὁποῖον ἐνεσφηνώθη εἰς εἰς τὴν ἀγίαν γῆν, χάρις εἰς τοὺς ἀνιέρους ὑλιστικούς ὑπολογισμούς τῆς διεθνούς πολιτικῆς συνειδήσεως, περισφίγγει τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης. Τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ του εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου. Ὁ πολιτισμὸς του κυριαρχεῖται ἀπὸ τὸ νόημα τῆς βιολογικῆς σειρᾶς, τὸ νόημα τῆς ράτσας, τῆς φυλῆς. Ὁ λαὸς οὗτος δὲν ἐστάθη ἱκανὸς νὰ κατανοήσῃ, νὰ δεχθῆ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ποῦ εἶναι πνεῦμα ἐλευθερίας, δικαιοσύνης καὶ ἀγάπης καὶ ἀναδημιουργίας καὶ νίκης τοῦ κακοῦ καὶ τοῦ θανάτου καὶ θριάμβου ἐντὸς τῆς ἀναστάσεως καὶ δοξασμοῦ καὶ λυτρωμοῦ τῆς ζωῆς καὶ ὅλης τῆς πασχούσης κτίσεως. Τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα ὑπέβηκε καὶ ἐξετέραςε τὰ ἔργα τοῦ ψυχροῦ Μωσαϊκοῦ νόμου, ὡς μέσου λυτρώσεως, καὶ ἠπλώθη ἐντὸς τῆς ἱστορίας ὡς θεία χάρις, ὡς δύναμις φωτισμοῦ καὶ ἐξυψώσεως τοῦ ἀνθρώπου εἰς κορυφαίαν ἀξίαν. Διὰ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ καθιγή-ἀσθησαν ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ οἱ περὶ αὐτὴν χώροι καὶ ἀπέβησαν τόποι ἅγιοι. Καὶ ἐν τούτοις, τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραήλ ἤλθε νὰ καλύψῃ, νὰ ἐξαφανίσῃ τὴν ἀγιότητά των, ἀδιάφορον ἂν τοῦτο ἦτο ἀντίθετον πρὸς τὸ χριστιανικὸν αἶσθημα ἐκατομμυρίων ὁπαδῶν τοῦ Χριστοῦ. Σήμερον ἡ θέσις τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων εἶναι ἐντεταγμένη ἐντὸς ἀντιθέτων καὶ ἀλληλομαχομένων πολιτειῶν, τοῦ Ἰσραήλ, ἀφ' ἑνός, καὶ Ἱορδανίας καὶ ἄλλων ἀραβικῶν μουσουλμανικῶν χωρῶν, ἀφ' ἑτέρου. Διὰ τοῦτο ὁ χειρισμὸς τῶν ὑποθέσεων του ἀποβαίνει δυσκολώτερος.

Ὁ Κύριος ὁμῶς διευθύνει τὴν Ἐκκλησίαν Του «ἀπύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς». Ὅσῳ καὶ ἂν ὁ ἀείμνηστος Πατριάρχης Τιμόθεος μὲ τὴν σοφίαν του, τὴν πεῖράν του καὶ τὸ ἀγωνιστικὸν του πνεῦμα διή-θουε διὰ μέσου τῶν ἀντιξίων ἀνέμων σταθερῶς τὴν ὁλκάδα τῆς Ἐκκλησίας του, αἱ μεγάλοι παραδόσεις τῆς, αὐτὸ τὸ πνεῦμα τοῦ τιμωμένου Πατριάρχου, τὸ ὁποῖον θὰ ζῆ εἰς τὸν αἰῶνα, θέλουν ἀναστήσει τὸν

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ *

Παρήλθεν ἔκτοτε ἔτος περίπου, ὅτε ἡ αὐτή, ὡς ἄνω Μονῆ, ἐπὶ τῇ ἀναλήψει τῶν τυχῶν τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Καποδιστρίου, ἀπέστειλεν ἐπιστολὴν, δι' ἧς παρεκάλει τοῦτον, ὅπως εἰς τὴν, ἐπὶ τούτῳ, ὀριθεῖσαν παρ' αὐτῆς, Ἐπιτροπὴν συγκειμένην ἐκ τῶν ἀδελφῶν καὶ προϊσταμένων τῆς Προηγούμενου Ναθαναήλ, Ἐκκλησιάρχου Παρθενίου καὶ Χ' Παρθενίου, ἐπιτρέψῃ, ἵνα ἀναλάβῃ ἐξ ὀνόματος αὐτῆς «τὴν κατοχὴν καὶ οἰκονομίαν τῶν κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν μετοχιῶν τῆς», ἐπομένως καὶ τοῦ τῆς Σκύρου, τοιοῦτου· τούτου ἕνεκεν μετὰ τὴν ἔκδοσιν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως, σχετικῶν διατάγμα-τος ἐγκριτικοῦ τῶν ἀπόψεων τῆς Λαύρας, ἡ ἐξαρχικὴ αὐτῆ ἐπιτροπὴ μεταβᾶσα εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην, ἀνέλαβε τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τοῦ Μετοχίου τούτου, προβᾶσα καὶ εἰς τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ Νεοφύτου, δι' ἑτέρου ἄλλου ἀδελφοῦ, ὅστις ἔκτοτε διέμενεν ἰδιωτεύων, μέχρις οὗ, κατὰ τὸ ἔτος 1842, ὡς πληροφοροῦμεθα ἐκ τῆς, ἀπὸ 30 Ἀπριλίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους, ἀναφορᾶς του, πρὸς τὴν, ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματειῶν, μετέβη εἰς τὴν Μετάνοιαν αὐτοῦ «δι' ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις», ἐν ἧ ὁμῶς παρέμεινε ἐπ' ἐλάχιστον, ἐπιστρέψας εἶτα εἰς Ἑλλάδα, ἐν Χαλκίδι δ' εὐρισκόμενος ὑπέβαλε πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν κάτωθι αὐτοῦ ἀναφοράν.

«Πρὸς τὴν Σ. Βουλὴν.

Καὶ ὡς πολίτης Ἑλλῆν, Κύριοι Βουλευταί, καὶ ὡς ἱερεὺς τοῦ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου ἐξεπλήρωσα, κατὰ δύναμιν, ἐξ ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος τά, πρὸς τὴν πατρίδα χρέη μου καὶ τοῦτο διατρανοῦται ἐκ τῶν διαφόρων ἀποδεικτικῶν ἐγγράφων, τὰ ὁποῖα διεύθυνα ἐν καιρῷ, διὰ τῆς ἐνταῦθα Δημαρχίας, εἰς τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν, αἱ δὲ κατὰ μέρος ὑπηρεσίαι καὶ αἱ θυσίαι μου εἰς τὸν ἀγῶνα εἶναι ἐν συνόψει αἱ ἐξῆς.

α') Τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως ἡγουμενεύων ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου τῆς Σκύρου συνέστησα δύο αὐτόθι σχολεῖα ἑλληνικὸν καὶ ἀλληλο-διδασκτικόν, διατηρηθέντα ὀκταετίαν ὀλόκληρον δι' ἰδίων δαπανῶν ἐμοῦ πληρώνοντας 1200 γρόσια περίπου διὰ τὸ ἐν καὶ 800 διὰ τὸ ἄλλο κατ' ἔτος.

β') εἰς τὴν καταστροφὴν τῶν Κυδωνιῶν, ὅτε κατέφυγον εἰς τὴν Σκύρον πολλοὶ ἐκεῖθεν χριστιανοὶ χιλίας

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 11.

1. Βασ. Ἀτέση: Ἐπισκόπου Σκοπέλου Εὐγενίου καὶ Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας διένεξις, ἐν Ἄρχειον Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Κανονικῶν Δικαίων ἔτ. 1955 ἀριθ. τεύχ. 1ον σ. 47.

ἰσάξιον διάδοχόν του, ἵνα μὴ ἐκλείψουν ποτὲ τὰ σχήματα καὶ οἱ τρόποι καὶ ἡ θεία ἑλληνικὴ γλῶσσα, δι' ὧν μεταδίδονται ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Κυρίου καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ ἐκλάμπον καὶ ἀκτινοβολοῦν λυτρωτικὸν φῶς τῆς Ἀναστάσεώς Του εἰς ὅλον τὸν κόσμον, πρὸς δόξαν τοῦ ὀνόματος τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Ἔθνους.

† Ο Σάμου ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ

περίπου ψυχὰς ἔτρεφον τακτικῶς ἐξ ἰδίων ἐπὶ ἓν καὶ ἥμισυ ἔτος.

γ') ἐπίσης κατὰ τὰ ἔτη δεύτερον καὶ τρίτον τῆς ἐπαναστάσεως ὑπεχρεώθη νὰ τρέφω ἐν Σκύρῳ ἐπὶ ἓν ἔτος τὰς οἰκογενεῖας τῶν ὀπλαρχηγῶν Κριεζώτου, Λιακοπούλου, Ἀγγέλου καὶ Ζορπά συνισταμένας ἐκ πεντήκοντα περίπου ψυχῶν.

δ') ἐν ἔτος πρὸ τῆς καταστροφῆς τῶν Ψαρῶν ἐλθόντες Ψαριανοὶ εἰς τὴν Σκύρον ἀφοῦ μ' ἀφῆρσαν ὅλα τὰ ἐτήσια εἰσοδήματα τῆς Μονῆς, μ' ἐπῆραν προσέτι καὶ δέκα χιλιάδας γρόσια. Ἐπαρκευρέθη εἰς τὰς μάχας ἐν Κύμῃ καὶ Ξηροχωρίῳ ὑπὸ τὸν μακαρίτην Βάσον Μαυροβουινιώτην ἔχων ὑπὸ μισθὸν πεντήκοντα στρατιώτας, ἀνὰ τριάκοντα γρόσια τὸν μῆνα ἕκαστον.

στ') ὡσαύτως παρκευρέθη εἰς τὴν ἐν Καρυστῷ μάχῃ ὑπὸ τὸν ὀπλαρχηγὸν Κριεζώτην μὲ εἰκοσιμισθωτοὺς στρατιώτας.

ζ') Ὅτε ὁ Τουρκικὸς στόλος ἀπειλεῖ τὴν Σκιάθον καὶ τὴν Σκόπελον διετάχθη παρὰ τοῦ μακαρίτου Γέροντος Καρατάσιου νὰ μεταβῶ εἰς τὰς ῥηθείσας νήσους καὶ ἐφοδιάσας διὰ τῶν ἀναγκαιῶν (sic) τροφῶν καὶ ἄλλων διὰ ἐπὶ τούτου ἐλθόντα πλοῖα μετέβην αὐτοπροσώπως μετὰ τριάκοντα στρατιωτῶν μισθοδοτούμενων παρ' ἐμοῦ ἀνὰ δέκα πέντε γρόσια τὸν μῆνα καὶ διέμεινα συναγωνιζόμενος μέχρι τῆς ἐκεῖθεν ἀποπλεύσεως τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου.

η') Ἀμα ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὁ αἰδίδιμος Κυβερνήτης Καποδίστριας συνέδραμον τὴν σύστασιν τοῦ, ἐν Αἰγίνῃ, Ὀρφανοτροφείου πληρῶνων εἰς αὐτὸ ἀνὰ πέντε χιλιάδες γρόσια κατ' ἔτος καὶ τοῦτο ἐξηκολούθησα πράττων μέχρι τέλους τοῦ Κυβερνήτου. Περὶ τῆς ἐκουσίας ταύτης συνδρομῆς μου ὁ αἰδίδιμος Κυβερνήτης ἔτι ζῶν διομολόγησεν εἰς ἐμὲ ἐπισήμως τὴν εὐαρέσκειάν του, προσθεὶς εἰς τὸ ἀποσταλέν μοι εὐχαριστήριον ἔγγραφο, ὅτι οὐδεὶς τῶν κληρικῶν τοῦ κράτους προσέφερε τοιαῦτα βοηθήματα εἰς τὴν πατρίδα.

Τοιαύτας καὶ τοσαύτας ὑπηρεσίας καὶ θυσίας χρηματικὰς συνεισενεγκὼν εἰς τὴν πατρίδα, ὡς εἴρηται, καὶ εἰς γῆρας φθάσας, διότι τρέχων ἤδη τὸ ὀγδοηκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας προσέρχομαι διὰ τῆς παρουσίας εἰς τὸ φιλόπατρι καὶ φιλοδίκαιον ὑμῶν, Σεβαστοὶ τοῦ Κράτους Βουλευταί, καὶ σὰς παρακαλῶ θερμῶς, ὅπως εὐδοκήσαντες ν' ἀποφασίσῃτε φιλανθρωπῶς ἅμα καὶ χριστιανικῶς σύνταξιν τινα χρηματικὴν ὑπὲρ ἐμοῦ, δυστυχοῦντος ἤδη καὶ πενομένου, διὰ νὰ δύναμαι εἰς τὰς ἐνδόξους ἡμέρας ὑμῶν καὶ δι' ὑμῶν ζῶν καὶ ἐξοικονομούμενος νὰ δέομαι τοῦ ὑψίστου Θεοῦ, ὅπως Σὰς διατηρῇ ὑπὸ τὴν ἀγίαν αὐτοῦ σκέπην.

Ἐν Χαλκίδι 8 Φεβρουαρίου 1848.

Εὐπειθεστάτος

Νεόφυτος Σκουλουδάκης».

Ἴδου δὲ τί ἀποφασίζει ἡ Βουλὴ ἐπὶ τῆς αἰτήσεώς του ταύτης.
α' Αριθ. 62.

Βουλὴ τῶν ἀντιπροσώπων

Ἀθήνησι τῇ 7 Δεκεμβρίου 1848

Τὸ Προεδρεῖον Αὐτῆς

Πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν

Πέμπεται εἰς τὸ Ὑπουργεῖον ἀπόσπασμα τῶν

πρακτικῶν τῆς IB' συνεδριάσεως τῆς Βουλῆς μετὰ τῶν σημειουμένων, ἐν αὐτοῖς, δύο ἀναφορῶν διαφόρων πολιτῶν, ἵνα ἐνεργηθῶσι ὅ,τι ἀπεφασίσθη ἐφ' ἐκάστης.

Ὁ Πρόεδρος

Δημ. Χατζόπουλος».

α' Απόσπασμα ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς Βουλῆς τῆς συνεδριάσεως IB' τῆς 29 Νοεμβρίου....

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἐπομένη περίληψις ἔχουσα οὕτως. α' Αριθ. 88. Ἀναφορὰ ἐκ Χαλκίδος ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου 1848 τοῦ Νεοφύτου Σκουλουδάκη κληρικοῦ, δι' ἧς ἐκθέτων τοὺς, ὑπὲρ πατρίδος, ἀγῶνας του καὶ τὰς χρηματικὰς του θυσίας μεταξὺ τῶν ὀποιῶν ἡ, εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον Αἰγίνης, ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κυβερνήτου ἐκ 500 γροσίων ἐτήσιος προσφορά, ἐξαιτεῖται ἀπέναντι τούτων, τῆς ὀγδοηκοσταετοῦς ἡλικίας του καὶ τῆς ἐνδείας του, ἀνάλογον σύνταξιν», ἐφ' ἧς ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ νὰ συστηθῇ εἰς αὐτό, ὅπως λάβῃ τὴν δέουσαν περὶ αὐτοῦ πρόνοιαν ἀνατακοινομένην εἰς τὰς θυσίας του καὶ θεραπεύουσαν τὸ βάρος τῆς ὀγδοηκοσταετοῦς ἡλικίας του.

Ἡ δὲ Βουλὴ παρεδέχθη δι' ἀναστάσεως τὴν γνωμοδότησιν τῆς Ἐπιτροπῆς».

Τὸ Ὑπουργεῖον τοῦτο, πρὸς ὃ ἀπηυθύνθη ἡ παράκλησις τῆς Βουλῆς, ἀναμφιβόλως θὰ ἀπένευεν εἰς τὸν Νεόφυτον ἀνάλογον, πρὸς τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ, σύνταξιν, εἰ καὶ δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς τὸ ποσὸν ταύτης, ὡς ἔπραξε καὶ δι' ἄλλους, ἐργασθέντας, διὰ τὴν ἐπιτυχῆ, τοῦ ἀγῶνος ἐκεῖνου, ἔκβασιν, κληρικούς, τὰς ὁποίας διαβλέπομεν καὶ εἰς τὸ κατωτέρω πιστοποιητικόν.

«Πιστοποιοῦμεν οἱ ὑποφαινόμενοι εὐσυνειδήτως, ὅτι ὁ κ. Νεόφυτος Σκουλουδάκης Ἱερομόναχος διαμείνων ἤδη εἰς Χαλκίδα, ἐν τῇ διαστάσει τοῦ, ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας, ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος διατελῶν Ἡγούμενος τῆς, ἐν τῇ νήσῳ Σκύρου, Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, καὶ καλοκάγαθια καὶ ζήλω, ὑπὲρ πατρίδος, κινούμενος δὲν ἔλλειψεν ἀπὸ τοῦ νὰ συνεισφέρει καὶ χορηγῇ προθύμως κατὰ διαφόρους ἐποχὰς ἐξ ἰδίων του καὶ ἐκ τῆς Ἱερᾶς ταύτης, εἰς ἣν διετέλει Μονῆς, τροφὰς, χρήματα, στρατιώτας καὶ πολεμοφόδια, πρὸς τοὺς, εἰς τὴν νῆσον Σκύρον, τότε διατρίβοντας εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους στρατιωτικούς, καθὼς προσέτι καὶ νὰ περιθάλπῃ φιλοφρόνως καὶ πολλοὺς ἐκ τῶν, εἰς τὴν νῆσον ταύτην, διὰ τὴν περιστάσιν, καταφυγόντας ἐνδεεῖς, προσέτι καὶ νὰ διατηρῇ καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα δύο σχολεῖα εἰς τὴν νῆσον ταύτην Ἑλληνικὸν τε καὶ Ἀλληλοδιδακτικὸν δι' ἐξόδων του, μάλιστα δ' ἐπὶ Κυβερνήσεως τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάν. Α. Καποδίστρια, δὲν ἔλειψεν, ἀπὸ τοῦ νὰ προσφέρει εὐχαρίστως κατ' ἔτος καὶ χρηματικὴν τινα ποσότητα ἐξ ἰδίων του, καὶ ἐκ τῆς, εἰς ἣν διετέλει, Ἱερᾶς Μονῆς, πρὸς διατήρησιν τοῦ, ἐν τῇ νήσῳ Αἰγίνῃ Ὀρφανοτροφείου. Ὡς αὐτόπτης ὄθεν ἀφ' ἐνὸς τῶν ἀγαθοεργῶν τοῦ ἀνδρός τούτου καὶ τῶν ὑπὲρ πατρίδος κατὰ διαφόρους μάχας γενναίων ἐκδουλεύσεών του, οἶον εἰς τὴν τῆς Κύμης, Κόφους,

Καρύστου και λοιπών εις τάς, κατά διαφόρους εποχάς συνεισφορών του και θυσιών, και ως γνωρίζοντες αφ' έτέρου την ένεστώσαν ένδειαν και άπορίαν τούτου, προς βεβαίωσιν τής άληθείας και του δικαίου εφοδιαζομεν τούτον κατ' αίτησίν του διά του παρόντος άποδεικτικού έγγραφου, διά να τῷ χρησιμεύσῃ ὅπου άνήκει.

Έν Χαλκίδι την 25 'Ιανουαρίου 1842
 'Ο Υποστράτηγος 'Ο Συνταγματάρχης
 Νικόλαος Κριεζιώτης Βάσ. Μαυροβουνιώτης†
 'Επικυροῦται τὸ γνήσιον τῶν ἄνωθεν δύο ὑπο-
 γραφῶν.

'Αθήναι την 17 Φεβρουαρίου 1842
 'Ο Δήμαρχος 'Αθηνῶν
 Α. Πετράκης»

Έκ τῶν άνωτέρω καταχωρηθέντων έγγραφων πιστοῦται, ὅτι ἡ συμβολή τοῦ Νεοφύτου Σκουλουδάκη Λαυριώτου εις τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821, δὲν ἦτο εὐκαταφρόνητος· αἱ χρηματικά, πρὸ παντός, προσφοραὶ αὐτοῦ ἦσαν λίαν ἀξιόλογοι, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ἡ κατάταξις αὐτοῦ εις τὴν χορείαν, τῶν ἐκλεκτῶν, τῆς 'Ελληνικῆς 'Επαναστάσεως, κληρικῶν ἀντικατοπτρίζει μίαν ἀλήθειαν, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἐπισκιάσῃ τὸ γεγονός, ὅτι ὡς 'Ηγούμενος τοῦ, ἐν Σκύρω, Μετοχίου, μετὰ τῆς ἱστορίας τοῦ ὁποίου ἔχει συνδεθῆ τὸ ὄνομα τούτου, κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, ἀναμφιβόλως λόγω τῶν καιρικῶν, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, συνθηκῶν, ὑπελείφθη ἐν τῇ ἐκπληρώσει, τῶν καθηκόντων αὐτοῦ· ἰδοὺ τί γράφει, ἐν προκειμένῳ, ὁ 'Επίσκοπος Σκύρου Γρηγόριος (1797-1837) ἀδελφὸς ὢν τῆς Μεγ. Λαύρας καὶ ἐπομένως συμμοναστής τοῦ Νεοφύτου.

«'Αδελφοί μου πατέρες· ἐσκέφθην μόνος μου καὶ τοῦτο, περὶ τὸ μετόχιον ('Αγιος Γεώργιος) τὸ εὐρισκόμενον ἐνταῦθα δηλ. ἐν Σκύρω, νὰ ἔμπη εἰς μίαν κατάστασιν τοιαύτην ἂν εἶναι δεκτὸν καὶ εἰς τὴν Πανοσιότητά σας· καὶ μάλιστα οἱ πρόκριτοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἔδωσαν εὐηκοίαν καὶ τοῦτο, ἕνα διὰ νὰ μὴν ζημιούται τὸ Μοναστήριον καὶ τὸ ἄλλο διὰ νὰ μὴ προέρχονται ψῶγοι καὶ κατηγορίαι εἰς ἀδελφούς μας πατέρας· νὰ ἐξαποστείλῃ τὸ ἱερὸν Μοναστήριον δύο ἀδελφούς με ὑπόληψιν, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὁ ἕνας νὰ βαστᾷ τὴν κάσσα καὶ νὰ ἐξοδεύῃ καὶ ὁ ἄλλος νὰ ἐπιστατῇ καὶ νὰ γράφῃ τὰ ἔξοδα καὶ ἔσοδα ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ ἐν βάρει συνειδήσεώς των, καὶ τότε ἡμπορεῖ νὰ ἀπολαμβάνῃ τὸ Μοναστήριον καὶ νὰ καταβάλλῃ καὶ τὰ ἔξοδα καὶ ἔσοδα τοῦ Μετοχίου καὶ εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκειται καὶ ἐκεῖνο τὸ περισσεῦμα νὰ μένῃ εἰς τὸ Μοναστήριον χωρὶς νὰ χάνεται, καθὼς ἐχάθη τόσους χρόνους κακῆν κακῶς ἀπὸ τὸν κ. Νεοφύτον καὶ δὲν εἶδε τὸ Μοναστήριον οὔτε ὀβολόν, καὶ μάλιστα ἐσχάτως, ὅσον νὰ ἀποσπάσωμεν τὸ μετόχιον ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ ἐπλήρωσε τὸ Μοναστήριον τετηρησῆμ. χιλιάδες γρόσια καὶ τὰ ὅσα κακὰ ἐδοκίμασε παρ' αὐτοῦ ἡ πατρὶς αὕτη Σκύρου εἶναι ἀπερίγραπτα καὶ τὰ ὑπέφερον ἐπειδὴ ἦτον καιρὸς ἀνωμαλίας... »).

1. Βασ. 'Ατέση: 'Ο Σκύρου Γρηγόριος. 'Εν 'Αθήναις 1941, σ.16, ὑποσ. 1.

2. Β. 'Ατέση: 'Ανέκδοτοι 'Επιστολαὶ τοῦ Σκύρου Γρη-

Ἴσως δὲ ἡ τοιαύτη, ἐναντι τῆς Μετανοίας του, ἀνώμαλος, τοῦ Μετοχίου τούτου, διαχειρίσεις, διὰ τὴν ὁποίαν ὀρθὸν καὶ πρέπον εἶναι νὰ μὴ ἀποδώσωμεν αὐτῷ, ἐξ ὀλοκλήρου τὴν εὐθύνην, παρὰ τὴν διαπίστωσιν ὅτι ἐνίοτε προέβαιεν εἰς ἀποφάσεις, τῆς κυρίας αὐτοῦ ἀποστολῆς, ἐκφευγούσας, καθ' ὅσον, τοῦτο μὲν διότι αἱ ἀπαιτήσεις, ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τῶν σκοπῶν τῆς 'Επαναστάσεως, ἦσαν μεγάλαι, τοῦτο δὲ διότι οἱ διάφοροι, λόγω τῆς δημιουργηθείσης ἀνωμαλίας καταστάσεως, παράγοντες ἐπενέβαινον ἀθαιρέτως εἰς τὴν διαχείρισιν καὶ διοίκησιν τῶν, ἀνὰ τὴν 'Ελληνικὴν 'Επικράτειαν, Μονῶν, συνετέλεσεν ὥστε νὰ μὴ δυνθῆ νὰ παραμείνῃ ἐφεξῆς ἐν τῇ ἀρχικῇ αὐτοῦ Μετανοίᾳ, τῇ Μονῇ δηλ. τῆς Μεγ. Λαύρας, ἀλλὰ νὰ ζῆ ἔξω αὐτῆς καὶ δὴ ἐν Χαλκίδι, ἐν ἣ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ ἀπέθανε.

Καὶ ἡ περίπτωσις αὕτη δὲν δύναται, καθ' ἡμᾶς, νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐνέχουσα μείωσιν ἢ ἀπεμπόλησιν τῆς ἀγάπης αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀδελφότητα τῆς Μετανοίας του, τοσοῦτω μᾶλλον, καθ' ὅσον, κατ' ἐπανάληψιν, ἐνδιεφέρθη διὰ τὴν τύχην τῶν, ἀνὰ τὰς νήσους τῶν Βορείων Σποράδων, μετοχιῶν αὐτῆς, ὢν τὴν προσωρινὴν ἐποπτεῖαν εἶχεν ἀναλάβει, κατόπιν ἀποφάσεως τῆς Κυβερνήσεως, ὡς δεικνύται καὶ ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθ. 14.271 καὶ ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1825 τοῦ 'Εκτελεστικοῦ Σώματος, διαταγῆς περὶ τοῦ, ἐν Κυρῷ Παναγιᾷ, μετοχίου τῆς Λαύρας, κατόπιν τῆς ἀπὸ 3ης τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἔτους ἀναφορᾶς τούτου, ἀλλ' ἦτο, τῆς ἐκρύθμου καταστάσεως, ἀπόρροια.

† 'Ο πρ. Λήμνου ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

γορίου 'Επιφανίου (1797—1837) ἐν «'Αρχεῖον 'Εκκλησιαστικοῦ καὶ Κανονικοῦ Δικαίου» ἔτ. 1953, τεύχ. 2ον, σ. 135—136.

ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

'Ο Χριστὸς εἶναι ἡ πηγὴ τῆς ἀληθοῦς ἀγάπης καὶ εὐσπλαγγνίας, ἥτις ἔχει διαρκῶς καὶ μένει ἀνοικτὴ διὰ πάντας. 'Εὰν ὀλοὶ ἤρχοντο καὶ ἔπινον ἐξ αὐτῆς, ὁποῖα εὐτυχία θὰ ἐπεκράτει ἐπὶ τῆς γῆς!

*
 'Οστις ἀγαπᾷ τὸν Θεόν, ἀγαπᾷ ἑαυτόν, ἀλλ' ὅστις ἀγαπᾷ ἑαυτόν δὲν ἀγαπᾷ τὸν Θεόν.

*
 Πλανηθεῖσα ψυχὴ, ἐπίστρεψον ταχέως πρὸς τὸν Κύριον, ὡς ἡ περιστέρα ἐπέστρεψεν εἰς τὴν κιβωτὸν τοῦ Νῶε, διότι τὸ νὰ μένῃς ἐπὶ μακρὸν ἔξω, δὲν εἶναι ἀσφαλὲς διὰ σέ.

*
 'Η ὠραιότερα στιγμή τῆς ζωῆς ἐνὸς ἀληθοῦς χριστιανοῦ πρέπει νὰ εἶναι ἡ στιγμή τοῦ θανάτου, καθ' ἣν, ἐγκαταλείπων τὸν κόσμον τούτον, τὸν πλήρη ὀδύνης καὶ στεναγμῶν, μεταβαίνει εἰς τὸν οὐρανόν, ἐνθα εὐρίσκει τὴν ἀληθῆ ἀνάπαυσιν καὶ εὐτυχίαν.

*
 'Η πρώτη βαθμὶς τῆς εὐεργεσίας εἶναι τὸ δίδειν τοῖς πτωχοῖς ἐκ τῶν περισσευμάτων, ἡ δὲ ὑψίστη βαθμὶς τὸ δίδειν ἐκ τῶν ὑστερημάτων.

*
 Τὸ ὠραιότερον μνημόσνον τῶν γονέων ὑπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἶναι ἡ μίμησις τῶν ἀρετῶν αὐτῶν.

*
 Τὰ δάκρυα τῆς λύπης εἶναι ἐνίοτε ἀναγκαῖα, ὅπως κατατήσῃσι διανγείς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστεως,

Κ. Ι. Δ. (†)

Ο ΕΘΝΟΜΑΡΤΥΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΥΔΩΝΙΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ο ΑΠΟ ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΗΣ(*)

Τὸ δεύτερον περιστατικόν: Καθ' ὃν χρόνον ἐκρίνετο ἡ τύχη τῆς πόλεως, ἀπέλιπες καὶ ἐγκαταλελειμμένοι εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ οἱ χριστιανοὶ χωρίου τινὸς τῆς ἐπαρχίας Κυζίκου, κειμένου παρὰ τὸν Ἀδραμυττικὸν κόλπον (Κουτσού - Κουγιού), εὐρίσκοντο συγκεντρωμένοι εἰς τὴν παραλίαν, διὰ νὰ διαπεραιωθοῦν εἰς τὴν Λέσβον, ἀπέστειλαν δὲ ἐπιστολὴν εἰς τὴν Μητρόπολιν, ζητοῦντες «τὸ ἔλεος τῆς μεγάλης καὶ φιλανθρώπου κοινότητος τῶν Κυδωνιῶν», ἥτοι ἄρον καὶ μέσα πρὸς διαπεραιώσιν των εἰς τὴν Μυτιλήνην. Συγκαλεῖ ἀμέσως ὁ Μητροπολίτης τὴν Δημογεροντίαν, ἐκθέτει τὴν ἐλεεινὴν καὶ ἀξιοδάκρυτον κατάστασιν τῶν πασχόντων ἀδελφῶν καὶ ὁμοφώνως ἀπόφασίζεται ἡ ἀποστολὴ μεγάλης ποσότητος τροφίμων εἰς τοὺς πεινῶντας, εἰδοποιεῖ δὲ συγχρόνως καὶ τοὺς ἐν Μυτιλήνῃ ἀρμοδίους, διὰ τὴν ἀποστολὴν ἀτμοπλοίων πρὸς παραλαβὴν των. Ἐν ᾧ κατάφορτος ἐκ τροφίμων ἡ βενζινακάτος ἀνέμενε τὴν ἔλευσιν τοῦ ἀπεσταλμένου τῆς Μητροπόλεως, ὅστις θὰ ἐμοίραζε τὰ τρόφιμα, ὁ Νουρὴ ἐφέντης, διοικητῆς τῆς ἀστυνομίας, πληροφορηθεὶς τὸ πρᾶγμα, διατάσσει αὐθαρῶς νὰ ἐμποδισθῇ ἡ βενζινακάτος, αὐτὸς δὲ μεταβαίνει εἰς τὴν Μητρόπολιν καὶ βλοσυρὸς καὶ ἄγριος εἰσέρχεται εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Ἀρχιερέως καὶ χωρὶς πολλὰς περιστροφὰς τοῦ λέγει: «Δεσπότη ἐφέντη, διατί κάμεις ἀπερισκεψίας; Δὲν ξεύρεις, δὲν τὸ κατάλαβες ἀκόμη, ὅτι θὰ φύγετε ἐπὶ τέλους; Αἱ γακοζολῖνες χρειάζονται γιὰ σᾶς καὶ καθόλου καλὰ δὲν κάμετε νὰ τίς στέλλετε ἐδῶ κι' ἐκεῖ». Ὁ ἡρωϊκὸς ἐκεῖνος Ἱεράρχης, ἐγερθεὶς τότε ἀλλόφρων ἐκ τοῦ θυμοῦ, τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸ στήθος καὶ σείων αὐτὸν τῷ λέγει: «Ἄκου νὰ σοῦ πῶ: Ἡμεῖς εἴμεθα πολῖται Ὁθωμανοὶ ἔχοντες νόμιμον Κυβέρνησιν, ἣτις εἶναι ὑπόλογος διὰ τὴν ζωὴν, τὴν τιμὴν, καὶ τὴν περιουσίαν μας. Ἐφ' ὅσον δὲν εἴμεθα ἀντάρται καὶ ἐφ' ὅσον ὑποβαλλόμεθα χάριν τῆς Πατρίδος εἰς θυσίας αἵματος καὶ χρήματος (30.000 λίρας χρυσᾶς πληρώνει αὐτὴ ἡ πόλις εἰς τὴν Κυβέρνησιν) δικαιοῦμεθα νὰ ζητήσωμεν τὴν προστασίαν της. Τὰ αὐτὰ δικαιώματα ἔχομεν μὲ σᾶς, διότι τὸ Σύνταγμα δὲν ἀναγνωρίζει κυρίαρχον καὶ προνομιοῦχον φυλὴν καὶ ὑπόδουλον τοιαύτην.

Καὶ τὸ κάτω-κάτω, νὰ μᾶς πληρώσητε τὰς κοινοτικὰς περιουσίας καὶ τὰς ἀτομικὰς μας καὶ ἐπισήμως νὰ μᾶς διώξητε, ὄχι μὲ τέτοια ἄτιμα καὶ χαμερπῆ μέσα, μεταχειριζόμενοι τοὺς

φενταῖδές σας καὶ ὅλα τὰ κακοποῖα στοιχεῖα, κατακρεουργοῦντες παιδιὰ καὶ γέρους καὶ ἀτιμάζοντες κορίτσια ἀνυπεράσπιστα. Ἐντροπή σας! Θέλετε νὰ λέγεσθε καὶ πεπολιτισμένοι. Ὅχι δὲ μόνον τὸν ἀνθρωπισμὸν ἀτιμάζετε μὲ αὐτὰς τὰς βδελυρὰς πράξεις σας, ἀλλὰ καὶ τὴν θρησκείαν σας ὑβρίζετε, διότι πράττετε τὰ ἐναντία πρὸς αὐτήν. Ὁ προφήτης σας λέγει εἰς τὸ Κοράνιον: «προστατεύετε τὸν ἀδύνατον, τοῦ ὁποίου ἐτάχθητε προστατᾶται ὑπὸ τοῦ Ἀλλάχ», καὶ σεῖς τί κάμετε; Τὸ ἀντίθετον. Τὸ αἷμα τῶν ἀθῶων θυμάτων μίαν ἡμέραν θὰ ζητήσῃ ἐκδίκησιν ἀπὸ τὸν δίκαιον κριτὴν. Δὲν εἴσθε οὔτε καλοὶ ἄνθρωποι, οὔτε καλοὶ μουσουλμάνοι».

Τὸ θηρίον ἐκεῖνο, τοῦ ὁποίου ἐτίγησαν διὰ τῆς εὐθαρσείας καὶ γενναίας γλώσσης τοῦ Ποιμενάρχου τὰ θρησκευτικὰ αἰσθήματα, ἠσθάνθη τότε τὴν ἀνάγκην νὰ φανῇ ὅπως οὖν εὐκρινῆς καὶ εἶπε καταπραῦνθεις, τὰ ἐξῆς ἀξιοσημεῖα: «Δίκαιον ἔχεις, Δεσπότη ἐφέντη! Ἀλλὰ τί νὰ κάνωμεν ἡμεῖς οἱ γνήσιοι μουσουλμάνοι, ἀφοῦ, κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Θεός, ἐκάθησαν εἰς τὸν τράχηλόν μας αὐτοὶ οἱ τσιφουτῆδες τῆς Θεσσαλονίκης καὶ μᾶς διατάσσουν νὰ πολιτευθῶμεν ἔτσι; Ἐὰν δὲν ἐκτελέσωμεν τὴν διαταγὴν των, κινδυνεύομεν μαζί σας καὶ ἡμεῖς. Ἄς δώσουν λόγον εἰς τὸν Θεὸν αὐτοὶ οἱ ἐντεψίδηδες! Ἐγὼ θὰ κάμω ὅ,τι μὲ διατάσσουν καὶ θὰ σᾶς διώξω». Εἰς ἀπάντησιν τῷ λέγει ὁ Μητροπολίτης: «Δὲν ἔχομε νὰ πᾶμε πουθενά. Ἐπὶ τῶν πτωμάτων μας δύνασθε νὰ πατήσετε. Δὲν θὰ σᾶς δώσουμε ὅμως τὴν εὐχαρίστησιν νὰ φύγομε μόνον μας καὶ ἔπειτα νὰ λεηλατήσετε ἀνενόχλητοι τὴν πόλιν, τρίβοντες ἐκ χαρᾶς τὰς χεῖρας καὶ λέγοντες «ἐφυγαν μόνον των»».

Οὕτως ἀπῆλθεν ὁ ἀστυνομικὸς διοικητῆς καὶ μετέβη εἰς τὸ γραφεῖόν του, ἀναμένων ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν διαταγῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ἀρχῶν, περὶ τῆς εισόδου εἰς τὴν πόλιν ἀτάκτων σιφῶν, ἅτινα θὰ προέβαινον εἰς παντὸς εἶδους βιαιοπραγίας, συνεπεῖα τῶν ὁποίων θὰ ἐπετυγχάνετο ἡ ἐκκένωσις τῆς πόλεως.

Εὐτυχῶς, τῇ ἐπεμβάσει τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας Κωνσταντινουπόλεως, κινηθείσης κατόπιν ἐνεργειῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐσώθη ἡ πόλις τὴν τελευταίαν στιγμὴν, ἐκπληκτοὶ δὲ οἱ κάτοικοι ἀνεγίνωσκον τὴν πρωίαν τῆς ἐπομένης διαταγῆς τῶν Ἀρχῶν, καθ' ἣν ἀπηγορεύετο ἡ μετανάστευσις.

Ἡ ἐν Κυδωνίαις νεοτουρκικὴ σπεῖρα, βλέπουσα ναυαγοῦντα τὰ ἔξοντωτικά της σχέδια, χάρις εἰς τὸν

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 14.

ἀκαμπτου και ἀτρόμητου Ἱεράρχην, ἐσχεδίασε τὴν δολοφονίαν του. Καὶ κατὰ τινα κηδεῖαν, ἀνδρὸς τις Τούρκου δις ἐπυροβόλησε κατ' αὐτοῦ, ἀλλ' εὐτυχῶς αἱ δολοφονικαὶ σφαῖραι ἠστόχησαν καὶ οὕτως ἐσώθη διὰ δευτέραν φοράν ὁ γενναῖος Ἱεράρχης.

Κατ' ἐκείνην τὴν κρίσιμον περίοδον, ὁ θηριώδης καὶ ἀπαισίας μνήμης ἐκεῖνος Ταλαὰτ Μπέης, Ἵπουργὸς τότε τῶν Ἐσωτερικῶν, περιήρχετο τὰς ἐκ τοῦ διωγμοῦ δεινοπαθοῦσας ἐπαρχίας, διὰ νὰ ἀναστειλῆ, τάχα, τὸ ρεῦμα τῆς μεταναστεύσεως, ἀλλὰ κατ' οὐσίαν διὰ νὰ βλέπῃ καὶ καθοδηγῇ τὰς τοπικὰς Ἀρχὰς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀνθελληνικῶν σχεδίων τοῦ Κομιτάτου τῶν Νεοτούρκων, σκοπίμως δὲ παρέτεινε τὴν διαμονὴν του εἰς τὰ χωρία τοῦ Ἀδραμυττικοῦ κόλπου, ἵνα ἔλθῃ εἰς Κυδωνίας μετὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς πόλεως, ἠναγκάσθη ὅμως νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν πόλιν, ἔστω καὶ ἐὰν ἐματαιώθῃ τὸ σχέδιον τῆς ἐκκένωσης. Ἐκ τῶν πρώτων ἔσπευσε νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Τούρκον Ἵπουργόν ὁ Μητροπολίτης Γρηγόριος, ὅστις καὶ τῷ ἐπέδωκεν ὑπόμνημα, διαμαρτυρηθεὶς ἐντόνως διὰ τὰ λαμβανόμενα χωρὰν ἐν τε τῇ πόλει καὶ τῇ ὑπαίθρῳ ἔκτροπα. Ἐξαιρετικὴν ἐντύπωσιν ἔκαμεν εἰς αὐτὸν ἡ εὐθαρσὴ γλώσσα τοῦ Ἑλληνοῦ Ἱεράρχου, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ἐξῆς περιστατικοῦ.

Τὸ ἑσπέρας τῆς πρώτης ἡμέρας ἄπασαι αἱ Ἀρχαὶ τῆς πόλεως, ὅλοι ὄργανα τοῦ Κομιτάτου, παρέθεσαν δεῖπνον πρὸς τιμὴν τοῦ Ταλαὰτ εἰς ἀπόκεντρον οἰκίαν, κειμένην εἰς τὸ μαγευτικὸν φάληρον ἔξω τῆς πόλεως. Κατὰ τὸ δεῖπνον οὗτος ἐκαυτηρίασε τὴν ἀδράνειαν τῶν Ἀρχῶν, διότι δὲν ἠδυνήθησαν αὐταὶ νὰ ἐκτελέσωσι τὸ σχέδιον διὰ τὴν ἐκκένωσιν τῆς πόλεως, ἰδίᾳ δὲ ἔψεξε τὸν διοικητὴν, εἰπὼν εἰς αὐτὸν ἐπὶ λέξει: «Ὡς κατώρθωσα νὰ πληροφρορηθῶ, ἕνας Μητροπολίτης — αἰσχύνομαι δι' ἐσέ — ἕνας γκιαοῦρ παπᾶς σὲ ἐξηυτέλισεν. Εἶσαι τελείως ἀνίκανος νὰ φέρῃς εἰς πέρας τὴν ἀποστολὴν ποὺ σοῦ ἀνεθέσαμεν. Πρέπει νὰ ἀπολυθῆς». Καὶ πρᾶγμα μετὰ δύο ἡμέρας ἔλαβεν ἐκ Σμύρνης τὸ τηλεγράφημα τῆς παύσεώς του.

Ἀναχωρῶν ὁ Ταλαὰτ συνέστησεν εἰς τὰς Ἀρχὰς νὰ μετέλθουν ἄλλα μέσα, φαινομενικῶς μὲν ἠπιώτερα, πάντοτε ὅμως μὲ σκοπὸν ἐξοντωτικόν, ὡς εἶναι ἡ στρατολογία, αἱ ἐπιτάξεις, ἡ βαρεῖα φορολογία, αἱ κατ' οἶκον ἔρευναι, ἡ ὑποβολὴ καταγγελιῶν καὶ μηνύσεων, αἱ παραπομπαὶ εἰς τὰ Στρατοδικεῖα, ἡ δολοφονία τῶν ἐξερχομένων εἰς τὰς γεωργικὰς ἐργασίας καὶ αἱ παντὸς ἄλλου εἶδους καταπίσεις.

Πρὸς ἐπίτασιν τοῦ τρόμου τῶν κατοίκων, αἱ Ἀρχαὶ ἐγκατέστησαν εἰς τὰς κενὰς οἰκίας τῶν εἰς τὴν Λέσβον ἀναχωρησάντων Τούρκου ἐκ τοῦ Πόντου, ληστὰς φοβεροὺς καὶ αἰμοδιψεῖς, οἱ ὅποιοι, ἐν μέσῃ ἡμέρᾳ, ἐλήστευον τὸν κόσμον, ἔρριπτον χειροβομβίδας καὶ ἐφόνευον μέσα εἰς τὰς οἰκίας των, ἀφοῦ πρῶτον τοὺς ὑπέβαλον εἰς φοικώδη βασανιστήρια, ἀθῶους πολίτας, τὰ πτώματα τῶν ὁποίων ἔρριπτον κατόπιν εἰς τοὺς βόθρους.

Συνεπεῖα τῶν ἀφορήτων τούτων πιέσεων καὶ τῶν ἀνηκούστων δεινῶν καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἀποκλεισμοῦ τῶν

κατοίκων ἀπὸ τε τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς θαλάσσης, μεγάλη ἐνέσκηψε πείνα, ὥστε κατὰ δεκάδας νὰ ἀποθνήσκουν ἡμερησίως οἱ ἀτυχεῖς κάτοικοι ἐξ ἀσιτίας. Ἡ τέως ἀνθηρὰ οἰκονομικῶς καὶ εὐδαίμων πόλις μετεβλήθη κατὰ τὰ ἔτη ἐκεῖνα τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης (1914-1917) εἰς ἀπέραντον σκελετούπολιν, ἔνθα μᾶλλον σικαὶ ἢ ζῶσαι ὑπάρξεις ἐκινούντο.

Εἰς ἐπίμετρον ἐξεκένωθη καὶ ἡ ἄλλη πολὺκλαυστος καὶ μαρτυρικὴ πόλις τῶν Μοσχονησιῶν καὶ ὁ πληθυσμὸς τῆς μετεφέρθη εἰς Κυδωνίας, ἵνα συγκακοπαθῆσῃ καὶ συμμαρτυρῆσῃ μετ' αὐτῆς.

Κατ' ἐκείνας τὰς τραγικὰς ἡμέρας τῶν ἀφαντάστων ταλαιπωριῶν καὶ στερήσεων, ὁ Μητροπολίτης Γρηγόριος ἔπραξε τὸ πᾶν, τῇ συνδρομῇ βεβαίως τῶν εὐπόρων κατοίκων, βοήθουσης καὶ τῆς τότε Κυβερνήσεως Βενιζέλου, διὰ νὰ τρέφῃ τοὺς πεινῶντας καὶ νὰ περιθάλλῃ τοὺς ἀσθενεῖς.

Καὶ ὡσὰν νὰ μὴ ἤρουν τὰ δεινὰ τὰ ὁποῖα καθημερινῶς ἀντεμετώπιζεν ὁ μάρτυς Ἱεράρχης, ἐμελλεν ἀτυχῶς κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας νὰ προσαχθῇ εἰς δίκην ἐνώπιον τοῦ ἐν Σμύρῃ ἐκτάκτου Στρατοδικείου ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ, ὁμοῦ μετὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ ἀειμνήστου Ἀρσενίου Τσαρουχᾶ. Καὶ μόνον χάρις εἰς τὸν φιλοδίκαιον καὶ ἀμερόληπτον Γερμανὸν Τρόμερ, στρατιωτικὸν διοικητὴν τῆς Σμύρνης, τοῦ ὁποῖου τὴν ἐπέμβασιν ἐπεκαλέσθη, ἐσώθη ἐκ τῶν ὀνύχων τῆς τουρκικῆς Δικαιοσύνης.

Κατάκοπος ἐκ τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης ἐπανῆλθεν ὁ ἀειμνήστος εἰς τὴν ἑδρὰν του, ὅπου συνέχισε μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε αὐταπαρνήσεως τὸ ἔργον, τὸ ἐθνικὸν καὶ ποιμαντικόν.

Δὲν παρῆλθε πολὺς χρόνος καὶ ἰδοὺ· πρὸς νέους ἀγῶνας πάλιν καλεῖται ὁ Ἱεράρχης. Τῇ 15ῃ Μαρτίου 1917 ἀμετακλήτως καὶ ὀριστικῶς ἀποφασίζεται πλεόν ὁ διωγμὸς τῆς πόλεως καὶ ἡ μεταφορὰ τῶν κατοίκων εἰς τὸ ἐσωτερικόν. Ὡσεὶ ἀρνία ἀγόμενα ἐπὶ σφαγῇ συλλαμβάνονται οἱ κάτοικοι τῶν δύο μαρτυρικῶν πόλεων, Κυδωνιῶν καὶ Μοσχονησιῶν, πρῶτον οἱ ἄνδρες καὶ ἔπειτα τὰ γυναικόπαιδα καὶ οἱ γέροντες καὶ ἀπελαύνονται ὑπὸ ἀθλιεστάτας συνθήκας εἰς τὰ πέραν τοῦ Βαλκηνεσίου χωρία. Ὁ ἡρωϊκὸς Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἀρσένιος Μενεξές, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀνηλικῶν ὄρφανῶν τοῦ Ὀρφανοτροφείου, ὀδηγεῖται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἐξορίαν καὶ μετ' αὐταπάρνησιν προσπαθεῖ νὰ σώσῃ τὰ ἐμπιστευθέντα αὐτῷ ἀνηλικά ὄρφανὰ ἐκ τῶν ἀπεριγράπτων δεινῶν καὶ ἀφαντάστων κακουχιῶν. Αὐτὸς ὁ ὑπέροχος ἄνθρωπος, ὁ ἀδαμάντινος κληρικὸς ὑπῆρξεν ἐπὶ ἐν καὶ ἡμισυ ἔτος ὁ στοργικὸς πατὴρ καὶ ὁ μόνος προστάτης ὄλων αὐτῶν τῶν ἀθῶων πλασμάτων, ἅτινα κατώρθωσε νὰ διατηρήσῃ εἰς τὴν ζωὴν μετὰ τὸν δίσκον τῆς ἐπαιτείας καὶ μετὰ τὴν στοργικὴν ἀγάπην, τὴν ὁποίαν ἔδιδεν εἰς τὰ μικρὰ ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας του.

Ὁ Μητροπολίτης, εὐτυχῶς, διετάχθη νὰ παραμείνῃ προσωρινῶς ἐν τῇ πόλει καὶ διέμεινεν εἰς αὐτὴν, ὡς ἄγρυπνος φρουρὸς καὶ προστάτης τῶν ἱερῶν ναῶν, τῶν Σχολῶν καὶ ἀπάσης τῆς περιουσίας τῆς πόλεως. Τί συνέβη τότε;

«Εν και ἡμισυ ἔτος μετὰ ταῦτα, ὅτε, κατόπιν τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου ἱερέως Στεφάνου Γιαννακέλη, ἀπαγχονισθέντος μετ' ἄλλων δύο προκρίτων τῆς πόλεως, τοῦ Ἰωάννου Δημοπούλου καὶ τοῦ Νικολάου Ζερβοῦ, εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως κατὰ τὸ 1917 ἀπάντων καταδικασθέντων εἰς θάνατον διὰ τὴν ὑπέροχον ἐθνικὴν δρᾶσιν των, ἄγεται καὶ πάλιν ὁ ἡρωϊκὸς Ἱεράρχης, ὡς συνένοχος διὰ τὰς πράξεις τῶν ἐκτελεσθέντων, πρὸ τοῦ ἀνακριτοῦ τοῦ ἐν Σμύρῃνῃ Στρατοδικείου. Ἄλυσσόμετος τώρα πλέον ρίπτεται μέσα εἰς τὰς φυλακὰς, μέχρις οὗ ἡ ἀνάκρισις μελετήσῃ καὶ ἀποφασίσῃ, κατὰ τίνα τρόπον θὰ ἀηγάσασε τοῦ γενναίου Ἱεράρχου. Ἐπὶ ἐννέα μῆνας ἐταλαιπωρήθη καὶ ἐδεινοπάθησεν ὁ αἰοιδίμος εἰς τὴν εἰρκτὴν, ἐκ τῆς ὁποίας, εὐτυχῶς, ἀπελύθη, ὑπογραφείσης τῆς ἀναχωχῆς τοῦ 1918.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσίν του ἐπανέρχεται εἰς τὰς Κυδωνίας, εἰς ἡμέρας καθ' ἃς ἤρχισαν νὰ παλιννοστοῦν ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας οἱ μαρτυρικοὶ κάτοικοι τῶν Κυδωνιῶν καὶ τῶν Μοσχονησιῶν, ὅσοι βεβαίως ἐπέζησαν ἐκ τῆς φρικαλέας ἐκείνης λαίλαπος τοῦ διωγμοῦ. Καλεῖται εἶτα Συνοδικὸς καὶ ἀναχωρεῖ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ ἀκούσῃ τὸ χαρμύσνον ἄγγελμα τῆς καταλήψεως τῶν Κυδωνιῶν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Πᾶς τις φαντάζεται μὲ πόσῃν χαρὰν καὶ μὲ πόσον ἐνθουσιασμὸν ἐχαιρέτισε τὴν ἀνατολὴν τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν πολυστένακτον καὶ αἱματόβρεκτον ἐκείνην γωνίαν τῆς Αἰολίδος, ὅπου ἠγωνίσθη τόσον, ὅσον οὐδεὶς ἄλλος. Ἐμπλεος χαρᾶς καὶ συγκινήσεως διακόπτει τὰ συνοδικὰ του καθήκοντα καὶ ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἀγαπημένην του πόλιν. Τὴν βλέπει ἀπὸ τὸ πλοῖον, πρὶν νὰ ἀποβιβασθῇ, νὰ πλέῃ μέσα εἰς τὰ ἑλληνικὰ χρώματα καὶ κλαίει ἀπὸ συγκίνησιν. Εὐχαριστεῖ τὸν Θεόν, διότι τὸν ἤξιωσε νὰ ἰδῇ τὰ δνειρὰ του ἐκπληρούμενα καὶ τοὺς ἀγῶνάς του ἐστεφανωμένους. Κατὰ τὸ διάστημα ἐκεῖνο περιπτύσσεται τὸν Ἑλληνικὸν Στρατὸν, συνεργάζεται μὲ τοὺς γενναίους ἀξιωματικούς, ἐπιδίδεται ἀπερίσπαστος πλέον εἰς τὸ ποιμαντικὸν ἔργον του, ἀγωνίζεται διὰ νὰ ἐπουλώσῃ τὰς πληγὰς τῆς πόλεως, φροντίζει νὰ ἀξιοποιήσῃ τὴν κοινοτικὴν περιουσίαν καὶ νὰ ἀνορθώσῃ τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ κοινοτικὰ πράγματα. Ἀναδιοργανώνει τὸ ἱστορικὸν Γυμνάσιον, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ διαπρεποῦς Γυμνασιάρχου Ἀλεξάνδρου Κολουφῆτη, ἐργάζεται, μοχθεῖ, μεταδίδει εἰς τὸν λαὸν ὅλην τὴν αἰσιοδοξίαν του διὰ τὸ μέλλον τῆς πόλεως, δραματίζεται τὴν πόλιν τῶν Κυδωνιῶν ὡς περιβλεπτον κέντρον τῶν Γραμμάτων καὶ τοῦ Ἐμπορίου διὰ τὸν ἀσιατικὸν πληθυσμὸν, τρέχει εἰς τὴν Σμύρνην, μεταβαίνει εἰς Ἀθήνας ἐπὶ σκοπῶν συνάψεως δανείου, ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἔδραν του, συνεχίζει τὸ περίλαμπρον ποιμαντορικὸν καὶ ἐθνικὸν ἔργον του, ἀλλὰ δὲν φαντάζεται ἀκόμη, ὅτι τὰ μεγάλα δεινὰ ἐπίκεινται καὶ ὅτι μετ' οὗ πολὺ ὁ βίος του θὰ ἐκλείει μὲ τὸ φρικτὸν μαρτύριον τοῦ ζωντανοῦ ἐνταφιασμοῦ του.

Καθ' ὅλην τὴν λαμπρὰν ἐκείνην περίοδον τῶν ἐθνικῶν θριάμβων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἀἰγαλιάσατο ἡ

καρδιά του», ἐπέπρωτο, δυστυχῶς, νὰ ποτισθῇ μὲ πικρίαν καὶ νὰ δεχθῇ ἐξευτελισμούς, οὐχὶ τώρα πλέον ὑπὸ ἄλλογενοῦς, ἀλλ' ὑπὸ ὁμοεθνοῦς καὶ δὴ ὑπὸ τοῦ κατέχοντος τὴν ἀνωτάτην θέσιν εἰς τὴν διοικητικὴν ἱεραρχίαν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, τοῦ ἀπαισίας μνήμης ψευδοἑλληνοῦ ἐκείνου τοῦ Ἀριστείδου Σπεργιάδη «ἐφέντη», Ἀρμοστοῦ τῆς Σμύρνης, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξε τουρκότερος τῶν Τούρκων, ὁ ἀπηνῆς διώκτης τῶν Ἑλλήνων, ὁ μὴ φεισθεὶς ἱερῶν καὶ ὁσίων, ἀφοῦ αὐτοὺς τοὺς γενναίους καὶ ἡρωϊκοὺς Ἱεράρχας ἐζητυλίσει κατὰ τὸν πλέον σαδιστικὸν τρόπον. Ἄς σημειωθῇ, ὅτι εἰς μίαν σύγκρουσιν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον, ἔνθα κατὰ μοιραίαν σύμπτωσιν ἔτυχε νὰ συνταξιδεύουν, ὑπέστη ἐλαφρὰν ἡμιπληγίαν ὁ ἀειμνήστος Ἱεράρχης.

Ἦλθεν ὁ Αὐγουστος τοῦ 1922 καὶ ἤρχισαν νὰ καταφάνουν ἐκ τοῦ μετώπου τὰ πρῶτα θλιβερὰ μηνύματα, περὶ ἐγκαταλείψεως τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ. Καρτερικὸς καὶ σιωπηλὸς ὁ μέγας Ἱεράρχης ἀντιμετωπίζει τὴν νέαν τραγικὴν κατάστασιν. Παρακολουθεῖ μὲ βαθὺν πόνον ψυχῆς ἀλλὰ καὶ μὲ ψυχραιμίαν τὴν ραγδαίαν ἐξέλιξιν τῶν θλιβερῶν γεγονότων. Ἡ πόλις ἐγκαταλείπεται! Τὰ δημόσια γραφεῖα ἐκκενοῦνται καὶ κλείουν. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν φρουρὰν μετὰ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων διαπεραιοῦνται εἰς τὰς ἀπέναντι ἑλληνικὰς νήσους. Ἡ τοπικὴ ἄμυνα ἀναλαμβάνει προσωρινῶς τὴν τάξιν καὶ τὴν ἀσφάλειαν. Ὁ ἑλληνικὸς λαός, κλαίων καὶ ὀδυρόμενος, ζητεῖ νὰ διαφύγῃ τὴν μάχαιραν τῶν διωκτῶν του. Σκηναὶ ἀπεριγράπτου φρίκης λαμβάνουν χώραν εἰς τὰ παράλια.

Ὁ Μητροπολίτης ὡς καὶ οἱ διοικοῦντες τὴν τοπικὴν ἄμυναν συσκέπτονται ἀλλεπαλλήλως μετὰ τῶν προϋχόντων τῆς πόλεως καὶ ἀποφασίζουν, ὅπως ἐμποδίσθῃ πάσῃ δυνάμει ἢ μετακίνησις τοῦ πληθυσμοῦ. Πάντες οὗτοι, προφανῶς, θέλοντες ν' ἀποφύγουν τὰ δεινὰ τῆς προσφυγικῆς ζωῆς, ἐπίστευον ὅτι θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ συμβίωσις τοῦ ἑλληνικοῦ στοιχείου μετὰ τῶν Τούρκων. Πόσον ἕμως ἠπατώντο!

Δὲν παρήλθον πολλαὶ ἡμέραι καὶ ἰδοὺ εἰσέρχεται εἰς τὴν πόλιν μία μονὰς ἀτάκτου στρατοῦ ὑπὸ τὸν ἀρχιστέτην Χουσεῖν Ἀγᾶ, ἡ ὁποία παραμένει ὀλίγας ἡμέρας τροφοδοτουμένη ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως, χωρὶς εὐτυχῶς νὰ προβῇ εἰς ἔκτροπα.

(Συνεχίζεται)

† Ὁ Σισανίου καὶ Σιατίστης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἐκεῖνος, ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸν περισσότερον ὅλων τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου τούτου, δὲν ἀγαπᾷ Αὐτὸν ὅλως διόλου.

*
Θέλεις νὰ ἔχῃς διαρκῆ εἰρήνην; Ζήτηε τὴν οὐράνιον εἰρήνην.

*
Ὁ Θεὸς τοῦ κληρικοῦ πρέπει νὰ εἶναι θέμα διαρκοῦς κηρύγματος.

*
Ὁ κληρικὸς δὲν πρέπει νὰ εἶναι μόνον κηρὺς τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ ἐκτελεστής αὐτῆς.

*
Ὅταν ὑψώμεν τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Θεόν, πρέπει αὐταὶ νὰ ᾄδω καθαρά.

Ο ΑΓΙΟΣ ΛΕΩΝΙΔΗΣ

Ἡ δημοσίευσίς τῶν ἡμετέρων ἀγιολογικῶν σημειώσεων, ἐν τῷ «Ἐφημερίῳ» (φ. 17-19 τῆς 20.10.55), ἐγένετο ἀφορμὴ ἐνημερώσεως ἡμῶν, περὶ νέας ὅλως τοποθετήσεως τοῦ περὶ τοῦ ἁγίου Λεωνίδου ἀγιολογικοῦ θέματος, ὑπὸ τῶν κατὰ τὴν Ν. Ἐπίδουρον (Ναυπλίας-Πελοποννήσου) χριστιανῶν.

Ὡς ἐπέστειλεν ἡμῖν ὁ πανοσιολ. Ἱεροκῆρυξ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἀργολίδος, Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστ. Δεληγιαννόπουλος, «εἰς Ν. Ἐπίδουρον ὑπάρχει Ἱ. Ναός (ἐσχάτως ἀνακαινισθεὶς) ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Λεωνίδα καὶ τῶν σὺν αὐτῷ συναθλησασῶν ἁγίων γυναικῶν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ὑπάρχει τάφος, ὅπου φυλάσσονται τὰ λείψανα τῶν ἁγίων μαρτύρων». Πληροφορῶν δ' ἐν συνεχείᾳ ὁ αὐτὸς ἱεροκῆρυξ, ὅτι «ἀμφιβολία περὶ ἐνὸς ἢ δύο Λεωνίδων ὑπάρχει καὶ ἐν Ν. Ἐπίδουρω», σημειοῖ, ἐκ τοῦ Συναξαριστοῦ τοῦ Δουκάκη, ὅτι ὁ ἅγιος «συνελήφθη... ἐν τῇ Τροιζηνίᾳ, ἢ ὁποία... κοινῶς λέγεται Φανάρι, ἢ κατ' ἄλλους Πεδιάδα» καὶ διερωτᾶται, μήπως ἢ πρὸ τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἐν χρήσει δημῶδης ὀνομασία τῆς Ν. Ἐπίδουρου «Πεδιάδα», ὡς παρηλλαγμένος τύπος τοῦ «Πεδιάδα» θεωρουμένη, ἀποτελεῖ ἐνδείξιν, καθ' ἣν καὶ «ἢ ὑπαρξίς τοῦ Ἱ. Ναοῦ καὶ τῶν ἰ. ὁστών εἰς τὴν Πεδιάδα—Ν. Ἐπίδουρον ἔχουν τι νὰ προσφέρουν» εἰς τὴν διερεύνησιν τοῦ ἐπιμάρχου θέματος.

Παραλλήλως ἔγραψε πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐφημερίου» καὶ πρὸς ἡμᾶς ὁ Ἐφημέριος τῆς Ν. Ἐπίδουρου, αἰδес. κ. Κ. Οἰκονόμου, θέτων ὑπ' ὄψιν ἡμῶν (τὰ εἰς Ν. Ἐπίδουρον, σχετικῶς μὲ τὸν Ἅγιον Λεωνίδην, ὑπάρχοντα τεκμήρια, ὅπως, συγκρίνοντες τόσον τὰ εἰς Ἀθήνας ὅσον καὶ τὰ ἐδῶ (Ν. Ἐπίδ.) ὑπάρχοντα τοιαῦτα, βγάλωμεν ἓνα συμπέρασμα, ἂν εἶναι εἰς ἢ δύο οἱ ἅγιοι».

Αἰ ὡς ἄνω πληροφοροί, περὶ ὑπαρξέως, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις, αὐτῶν τούτων τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου Λεωνίδου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ, ὡς τοῦλάχιστον ἐκδέχονται ταῦτα ἐν Ν. Ἐπίδουρω, ἐκίνησεν ἡμᾶς εἰς ἀναζήτησιν πλειόνων λεπτομερειῶν, περὶ τῆς ἱστορίας, κυρίως, τῶν ἐν λόγῳ ἱερῶν λειψάνων.

Κατὰ τὰ συγκεντρωθέντα, ὅθεν, στοιχεῖα (ἄτινα προθύμως ἔθεσαν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν, πλὴν τῶν ἀνωτέρω, καὶ οἱ ἀμέσως συνδεόμενοι μετὰ τῆς εὑρέσεως τῶν ἰ. λειψάνων κ. κ. Ἀντ. Μπιμπῆς, Κων. Χριστοδούλου, ἱατρὸς Ν. Ἐπίδουρου, Κων. Καλατζῆς, υἱὸς τοῦ πρῶην Ἐφημερίου τῆς κωμοπόλεως, καὶ ὁ ἐν τῇ παρακειμένῃ Ἱ. Μονῇ Θεοκλήτου πανοσ. Ἱερομ. κ. Θεόκλ. Σαμιώτης) ἢ εὑρεσίς τῶν ὡς εἴρηται ἁγίων λειψάνων χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1916-17, ἐγένετο δὲ ὑπὸ τὰς κατωτέρω συνθήκας.

Ὡς ἤδη, ἐν ταῖς ἀγιολογικαῖς ἡμῶν σημειώσεσι, διελάβομεν, τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Λεωνίδου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ συνδέεται μετὰ τῆς περιοχῆς ταύτης τῆς Πελοποννήσου, ἐγγὺς οὖσης πρὸς τὴν Κόρινθον, ἐν ἣ ἐδικάσθησαν, καὶ πρὸς τὴν πλησιόχωρον ἀκτὴν,

ἐν ἣ ἐξεβράσθησαν τὰ σώματα τῶν μαρτύρων.

Ἐπόμενον, ἐκ τούτου, ὅτι θὰ διεσφύζετο ἐπιτόπιος παράδοσις περὶ τῶν ἁγίων τούτων, ὡς ἐπίσης καὶ ναοὶ ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν τιμώμενοι. Δὲν ἔχομεν, ἀτυχῶς, ὑπ' ὄψιν παλαιότερας τοιαύτας ἐνδείξεις. Κατὰ τὰς τελευταίας ὅμως δεκαετηρίδας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὁ ἐπιχώριος ἱερεὺς Νικ. Νάτσουλας Θεμελιοῦ καὶ ἀνεγείρει φερώνυμον ναὸν τοῦ ἁγίου Λεωνίδου (1883), ἡμίσειαν ὥραν, τ. ἔ. περὶ τὰ 3 χιλιόμετρα, βορειοδυτικῶς τῆς Ν. Ἐπίδουρου, ἐγκαινισθέντα κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1885 ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀργολίδος Νικάνδρου. Δὲν φαίνεται δὲ ἄσχετος ἢ ἀνέγερσις τοῦ ναοῦ τούτου πρὸς κυκλοφοροῦσαν πάντως ἐκεῖ φήμην περὶ τοῦ ἁγίου καὶ πρὸς γνωσθείσας θαυματουργίας αὐτοῦ. Ὁ αὐτὸς ἱερεὺς φέρεται καὶ ὡς συντάξας ἀσματικὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἁγίου, μὴ εὐρεθεῖαν ὅμως ἐν τοῖς καταλοίποις αὐτοῦ.

Κατὰ Μάιον δὲ τοῦ 1916, μεταβάντος τοῦ Ἐπισκόπου Ἀργολίδος Ἀθανασίου Βαμβακέλη εἰς Ν. Ἐπίδουρον, πρὸς ἐγκαινισμὸν Ἱ. Ναοῦ τοῦ ἁγ. Νικολάου, ἀνεκινώθη εἰς αὐτόν, ὅτι εἰς τὰ ἐρείπια ναοῦ τινος, κειμένου εἰς τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς κωμοπόλεως, ρυθμοῦ βασιλικῆς, ἀνευρέθη πρό τινων ἐτῶν, ὑπὸ τοῦ δημοχωρίου Ἰωάννου Μπιμπῆ, ἐνεργήσαντος — κατόπιν σχετικῶ ἐνυπνίου — μικρὰν ἀνασκαφὴν εἰς τὸν πρὸ τοῦ ναοῦ τούτου χῶρον, εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου (ἴσως ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ἐτιμᾶτο ὁ ἡρειπωμένος Ναός, κατὰ τὴν ἐπικρατεστέρην τοπικὴν παράδοσιν) ἐν σχήματι τριπτύχου, φέροντος εἰς τὰς ἐκατέρωθεν δύο πτυχὰς τοὺς 12 Ἀποστόλους, ἀνὰ ἕξ εἰς ἑκατέραν. Συντελεῖα τῆς συγκεκριμένης ταύτης τελεσφορήσεως τῆς μικρᾶς ἐκείνης ἀνασκαφῆς, ἀπεδόθη ὑπὸ τοῦ ρηθέντος Ἐπισκόπου σημασία καὶ εἰς συναφῆ ἀνακοίνωσιν, ὅτι ὁ ἀδελφὸς τοῦ διαληφθέντος, Ἀντώνιος Μπιμπῆς καὶ ἡ μήτηρ αὐτῶν Σταματικὴ ὀμιλοῦσι περὶ νέου ἐνυπνίου, ἐνδείξεως, ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ «ὑπάρχει κεκρυμμένως θησαυρός». Ἐφ' ᾧ συνιστᾶται ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου (καταθέσαντος πρὸς τοῦτο καὶ ἰδίαν εἰσφορὰν ἐξ 25 δραχμῶν), ὅπως γένηται εὐρυτέρα αὐτόθι ἀνασκαφὴ, ἥτις καὶ ἐγένετο ἐπιστάσι τοῦ Ἀντωνίου Μπιμπῆ, τῇ συμπαραστάσει καὶ ἄλλων ὁμοχωρίων καὶ τοῦ ἱατροῦ κ. Κων. Χριστοδούλου

Κατὰ τὴν ἐν λόγῳ ἀνασκαφῇ τοῦ ἐσωτερικοῦ τοῦ ἡρειπωμένου ναυδρίου, ἤλθεν εἰς φῶς μία λάρναξ (διαστάσεων 1.80 X 0,70 X 0,60), κορινθιακῆς προελεύσεως (σαρκοφάγος), κειμένη εἰς βάθος μόλις 70 ἐκατοστῶν ὑπὸ τὸ ἔδαφος, διατεταγμένη ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, κεκαλυμμένη ὑπὸ κεράμων καὶ πλακῶν. Μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν τεχνηθέντως προσηρμοσμένων κεράμων καὶ πλακῶν, ἀπεκαλύφθησαν ἑπτὰ σκελετοί, κείμενοι ἐκατέρωθεν, πρὸς τὰ δύο ἀκροῖα σημεῖα τῆς λάρνακος, ἀπαρτιζόμενοι δ' ἐξ ἰσαριθμῶν κρανίων, ἄνω καὶ κάτω ἄκρων, σπονδυλικῶν στηλῶν καὶ λεκανῶν, ἐξ ὧν (λεκανῶν) κυρίως, σημειοῖ ὁ ἱατρὸς κ. Κ. Χριστοδούλου, «διεπιστάθη ὅτι ἐπρόκειτο περὶ γυναικῶν, καθὼς καὶ ἐκ τοῦ ὅτι τὰ ὁστά ἦσαν μικρὰ κατὰ τὸ μέγεθος». Περισυλλεγόντων τῶν σκελετῶν τούτων ἐντὸς πανίνου

σάκκου, ἐφάνη κάτωθεν πλάξ (από πέτρας τοποθετημένας κανονικώτατα)—εἶδος ἀπλοῦ μωσαϊκοῦ;) καλύπτουσα τὴν ὄλην λάρνακα. Καὶ ταύτης ἀφαιρέσεως, ἀπεκαλύφθη ἐντός τῆς λάρνακος «σκελετὸς ἀνθρώπου, ἀνήκων εἰς γεροντικὸν πρόσωπον, οὔτινος ἐλάχισται τρίχες λευκαὶ ἐμαρτύρουν τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν καὶ καταφανῶς ἐφαίνεται, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ πρόσωπον εἶχεν ὑποβληθῆ εἰς μαρτύριον στραγγαλισμοῦ, διότι, ἐν ᾧ τὰ ὀστέα τῶν χειρῶν εὐρίσκοντο ἐσταυρωμένα πρὸ τοῦ στήθους, ἡ σιαγὼν εἶχε στραφῆ πρὸς τὰ ὀστέα τῆς ὠμοπλάτης» (Κ. Καλαντζῆς). Ἡ ἐκ τῶν λειψάνων τούτων ἀναπεμπομένη εὐωδία, ὡσεὶ ἐκλεκτοῦ λιβάνου, ἐπιστοποιεῖ εἰς τοὺς εὐσεβεῖς ἐκσκαφεῖς καὶ τοὺς προστρέξαντας πιστοὺς τὴν ἀγιότητα τῶν, εἰς οὓς ταῦτα ἀνήκον, καὶ ἐπηύξανε τὸ κύρος τῶν, ἐξ ὧν ὠρμήθη ἡ ἀνασκαφή, ἐνυπνίων ἐνδείξεων.

Ὅθεν καὶ ἀπεθησαυρίσθησαν ταῦτα, ἐν εἰδικῇ κρύπτῃ, ἐν τῷ φερωνύμῳ ἱερῷ ναῷ. Ἐπὶ τῇ ἀνευρέσει δὲ τῶν ἱερῶν λειψάνων ἐγένετο ἡ δέουσα φροντίς δι' ἀνεγερσιν περικαλλοῦς φερωνύμου ἰ. ναοῦ ἐν τῇ αὐτῇ θέσει, ἐν ᾗ ἔκειτο ὁ παλαιότερος τοιοῦτος, περιληφθέντος ἐν τῷ νέῳ ναῷ εἰδικοῦ τάφου διὰ τὰ λείψανα τῶν ἁγίων, προσιτὰ εἰς θέαν καὶ προσκύνησιν ἀπὸ ὑαλίνου καλύμματος τοῦ τάφου. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ νέου τούτου ναοῦ ἐτέλεσεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀργολίδος κ. Χρυσόστομος, τῇ 17ῃ Ἰουλίου τοῦ ἔτους 1947. Αἱ ἐκάστοτε δὲ ἐπισυμβαίνουσαι καὶ ἐπιγινωσκόμεναι θαυματουργαῖαι τεκμηριοῦσιν ἔτι μᾶλλον εἰς τὴν συνείδησιν τῶν πέριξ κατοίκων τὴν ἁγίαν προέλευσιν καὶ ὑπόστασιν τῶν οὕτως τεθησαυρισμένων ἱερῶν λειψάνων.

Ἐόρτιος ἡμέρα τῆς μνήμης τῶν ἁγίων θεωρεῖται ἐν τῇ περιοχῇ ταύτῃ ἡ 16ῃ Ἀπριλίου. Παρὰ τὸ γεγονός ὅμως, ὅτι ὁ ἅγιος Λεωνίδης χαρακτηρίζεται ὡς πολιοῦχος τῆς Ν. Ἐπιδαύρου καὶ παρὰ τὴν ὑπαρξίν ἤδη περικαλλοῦς φερωνύμου ἱεροῦ ναοῦ, δὲν ἐορτάζεται εἰσέτι πανηγυρικῶς, ὡς πληροφορούμεθα, ἡ μνήμη αὐτοῦ, ἐλλείψει ἴσως καὶ τῆς καταλλήλου ἀκολουθίας, τὴν ὁποίαν εὐελπιστοῦμεν, ὅτι θὰ εὐρωσιν οἱ φιλόστοιχοι εἰς τὴν ὑφ' ἡμῶν πονηθεῖσαν.

Εἶναι, ἄλλωστε, νωπὴ εἰσέτι ἡ ἀπὸ τῆς εὐσεβείας τῶν ἱερῶν λειψάνων διαμορφωθεῖσα τοπικὴ ἀγιολογικὴ παράδοσις. Διότι, καὶ μὲν ἀπηχεῖται εὐλόγως, ὡς εἶπομεν, ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ἡ ἀρχαία παράδοσις περὶ τοῦ μαρτυρίου τῶν ἁγίων ἐπὶ Δεκίου, τὴν ἀκαθόριστον ὅμως σχέσιν τῶν ἁγίων τούτων πρὸς τὴν ἐν λόγῳ περιοχὴν ἐθεωρήθη ὑπὸ τῶν κατοίκων, ὅτι καθώρισεν ἤδη ἡ εὐρεσις τῶν ἱερῶν λειψάνων, ἀγαθοῦσα αὐτοὺς εἰς τὴν ἐκδοχὴν, ὅτι τὰ καταποντισθέντα σώματα τῶν ἁγίων ἐξεβράσθησαν εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ν. Ἐπιδαύρου καὶ ἐτάφησαν ἐκεῖ, ὅπου ἤδη ἀνευρέθησαν. Εἰδικώτερον δ' «ἐξήγαγον τὸ συμπέρασμα ὅτι αἱ γυναῖκες εἶχον ταφῆ ἔξωθεν τοῦ ναυδρίου ἰδιαιτέρως, ἐκεῖ ἔνθα ἀνευρέθη ἡ μικρὰ εἰκών, καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη ἔθεσαν καὶ τοὺς ἐπτὰ σκελετοὺς εἰς τὴν λάρνακα, τὴν ἐσκέπασαν μετὰ κεραιδίων καὶ ἔκτισαν τὸν ναόν» (Κ. Χριστοδούλου).

Σημειωτέον, ὅτι ἐπιχωρίως ὁ ἅγιος εἰκονίζεται ὡς γέρων ρασοφόρος, ἐφ' ὅσον ἄλλωστε εὐρέθησαν,

ὡς προείπομεν, λευκαὶ τρίχες ἐν τοῖς λειψάνοις του, θεωρεῖται δ' αὐτόθι μᾶλλον ὡς ἱεράρχης, («ἐπίσκοπος Τροϊζήνος» (Κ. Χριστοδούλου). «Υπάρχει δὲ καὶ παράδοσις ὅτι εἰς Ἀθήνας μόνον τὰ ἱερά του ἄμφια ὑπῆρχον, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ σῶμά του» (Κ. Οἰκονόμου ἱερεὺς).

Εἶναι προφανές, ὅτι τὰ ἀπὸ τῆς Ν. Ἐπιδαύρου νεώτατα ταῦτα στοιχεῖα θέτουσι καὶ αἰτίας ὑπὸ νέαν μορφήν τὸ ζήτημα τῆς ὑπάρξεως ἐνὸς ἢ δύο ὁμωνύμων ἁγίων. Ἐν συσχετισμῷ δὲ πρὸς τὰς πληροφορίες τοῦ Μιχαὴλ Ἀχομινάτου, περὶ τῶν ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις «πολυανδρίῳ» λειψάνων καὶ τῆς κόψεως τῶν ἁγίων, θὰ ἠδύνατο νὰ θεωρηθῆ, ὅτι ἄγουσιν εἰς τὸ δίλημμα, ἢ τῆς παραδοχῆς δύο φερωνύμων ἁγίων ἢ τῆς ἀπορρίψεως πάντῃ τῶν τοῦ Ἀχομινάτου σχετικῶν μαρτυριῶν.

Παρατηρητέον ὅμως, ὅτι περὶ τῆς ταυτότητος τῶν ἐν Ν. Ἐπιδαύρῳ ἱερῶν λειψάνων σπεροῦμεθα οἰωνδήποτε ἐνδείξεων. Οἱ ἀπὸ ἐνυπνίων ἀφορμηθέντες οὐδὲν περισσότερον ἐγνωρίζον, εἰμὴ, ἀορίστως, τὴν ἀνευρέσιν κεκρυμμένου θησαυροῦ. Καὶ ἀπετέλεσαν μὲν ἱερὸν θησαυρίσμα τὰ ἀνευρεθέντα ἅγια λείψανα, πῶθεν ὅμως συνάγεται, ὅτι ταῦτα εἶναι τοῦ ἁγίου Λεωνίδου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ; Πιθανώτατα ἢ ἀπόδοσις τούτων εἰς τὸν ἅγιον Λεωνίδην καὶ τὴν συνοδείαν αὐτοῦ ἐγένετο ἐξ ὑστέρων, ἀναζητηθείσης ἐκ τοῦ μαρτυρολογίου καὶ τοῦ ἀγιολογίου τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν περιπτώσεως τοιοῦτου ὁμαδικοῦ μαρτυρίου, ἔχοντος ἀναλογίας ἀνταποκρινόμενας εἰς τὰ ἱερά εὐρήματα τῆς Ν. Ἐπιδαύρου. Καὶ εἶναι ὁμολογουμένως λίαν σχετικὴ ἡ περίπτωσις τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἁγίου Λεωνίδου μετὰ τῆς ἐξ ἑπτὰ γυναικῶν συνοδείας του· οὐ μόνον δ' ἀνάλογος πρὸς τὰ εὐρεθέντα ἅγια λείψανα, ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ εὐθετος πρὸς συσχετισμὸν διὰ λόγους τοπικῆς παραδόσεως.

Θὰ ἦτο δυνατόν, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εὐρημάτων τούτων, νὰ στηριχθῆ ἡ ὑπόθεσις περὶ δύο ὁμωνύμων ἁγίων, ἐὰν πᾶσαι αἱ λοιπαὶ λεπτομέρειαι δὲν συνέκλινον πρὸς μίαν ἀρχικὴν πηγὴν. Εἶναι δὲ τόσον ἐκδηλὸς ἡ ἀνάμιξις καὶ ἡ διασταύρωσις τῶν ἐκατέρωθεν ἱστορουμένων, ἢ μᾶλλον παραδιδόμενων, περὶ τῶν φερωνύμων οἰκειῶν μαρτύρων, ἐν Ἀθήναις, ἀφ' ἐνός, καὶ ἐν Κορινθίᾳ καὶ Ν. Ἐπιδαύρῳ, ἀφ' ἑτέρου, ὥστε ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ διαφοροποίησις καὶ ὁ διαχωρισμὸς τούτων, ἐν ᾧ εὐκόλως, ἐξ ἄλλου, ἐναρμονίζονται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν ἱστορίαν, ὡς ἀνεπτύχθη ἐν ταῖς προηγουμέναις σημειώσεσιν ἡμῶν.

Ἡ ἀνευρέσις, τέλος, ἐν εἰκοστῷ αἰῶνι, ἦτοι 17 αἰῶνας ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν διωγμῶν καὶ τῶν μαρτυριῶν, τόσων ἀνεπάφων καὶ ἀναλλοιώτων σκελετῶν, καὶ δὴ τὸ πρῶτον μετὰ τοσοῦτους αἰῶνας ἐρχομένων εἰς φῶς, δίχα προηγουμένης γραπτῆς ἢ καὶ ζώσης περὶ αὐτῶν μαρτυρίας, μόλις δὲ 70 ἑκατοστὰ ὑπὸ τὸ ἔδαφος, διαποροῦμεν κατὰ πόσον δύναται νὰ ἀφορᾷ εἰς τὸν γ' μετὰ Χριστὸν αἰῶνα, ἢ μήπως πιθανώτερον δύναται νὰ ἔχη σχέσιν πρὸς τοὺς νεωτέρους χρόνους, ἐξ ὧν οὐδέποτε ἔλειψαν οἱ νεοφανεῖς ἅγιοι καὶ οἱ νεομάρτυρες.

Ἄρχιμ. ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ Α. ΒΑΛΛΗΝΔΡΑΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Τὸ χριστιανικὸν λάβαρον.

Ἡ κατὰ τὴν ἐφετεινὴν, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, πανεπιστημιακὴν ἑορτὴν ἀποκάλυψις ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τοῦ χριστιανικοῦ λαβάρου τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν, ὅπερ κοσμεῖται διὰ τῶν ἱερῶν μορφῶν τῶν τριῶν ἐκεῖνων ἱερῶν Προσωπικότητων, αἵτινες συνεδάσαν τὴν χριστιανικὴν πίστιν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν σοφίαν, ἐπλήρωσαν ἀναμφιβόλως χαρὰς καὶ ἰκανοποιήσεως πάντας τοὺς ἐκτιμῶντας τὴν ἀξίαν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, οὗτινος σκαπανεῖς καὶ οἰκοδόμοι πρέπει νὰ εἶναι τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ἑλλάδος. Εἶναι δὲ ἀξιοὶ πολλῶν ἐπαίνων καὶ συγχαρητηρίων ὁ Πρύτανης καὶ ἡ Σύγκλητος τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν καὶ πάντες οἱ εἰς τὴν σύλληψιν καὶ τὴν πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας ταύτης ὀπωσθήποτε συντελέσαντες λοιποὶ πανεπιστημιακοὶ παράγοντες, διότι ἀνταπεκρίθησαν οὕτω εἰς μίαν πραγματικὴν ἀνάγκην, ἥτις, καὶ διὰ λόγους δικαιοσύνης καὶ διὰ λόγους σκοπιμότητος, ἔδει πρὸ πολλοῦ νὰ εἶχε πληρωθῇ.

Εὐχόμεθα, ὅπως τὸ οὕτως ἐπισημῶς προβληθὲν ἱερὸν σύμβολον, ὅπερ ἀποτελεῖ ἐπισημοτάτην ἀναγνώρισιν τῆς θέσεως, ἣν κατέχει ἐν τῷ σημερινῷ πολιτισμῷ τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα, ἀποβῆ ὄντως τὸ μέσον πρὸς ἀδιάλειπτον ὑπόμνησιν τῆς ἀληθείας ταύτης εἰς τοὺς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ Πανδιδασκηρίῳ ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ πρὸς συνεχῆ παρότρυνσιν τῶν ἐν αὐτῷ μορφουμένων πνευματικῶν ἡγητόρων τῆς αἰῶνος εἰς τὴν καὶ ἐν τῇ πράξει συμμόρφωσιν πρὸς τὰς ἀρχάς, αἵτινες ἀπορρέουσιν ἐκ τῆς ἐν Χριστῷ ἀποκαλυφθείσης μοναδικῆς Ἀληθείας, δι' ἧς καὶ μόνης εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνοδος τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ὑψιστον σκοπὸν, ὑπὲρ οὗ πάλλει ἡ καρδιά αὐτοῦ

Τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον.

Ἡ ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευθεῖσα ἐκθεσις περὶ τῆς κατὰ τὸ παρελθὸν ἀκαδημαϊκῶν ἔτος λειτουργίας τοῦ παρὰ τῇ Ἀποστολικῇ Διακονίᾳ φοιτητικοῦ Θεολογικοῦ Οἰκοτροφείου παρέχει ἡμῖν τὴν εὐχάριστον εὐκαιρίαν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν ζωηροτάτην ἡμῶν χαρὰν, ἐφ' οἷς ἐξ αὐτῆς ἐπληροφρήθημεν, καὶ νὰ ἐξάρωμεν, ἅπαξ ἔτι, τὴν μεγάλην σημασίαν, ἣν ἔχει ἡ καλὴ λειτουργία τοῦ Ἱδρύματος τούτου τῆς Ἐκκλησίας. Διότι, ἀνεξαρτήτως τῶν λοιπῶν πρὸς τοὺς τροφίμους αὐτοῦ πολλαπλῶν καὶ μεγάλων ἐξυπηρετήσεων, αἵτινες, ἀποτελοῦσαι ὄνειρον ἀσύλληπτον διὰ τὰς παλαιότερας φοιτητικὰς γενεάς, καθιστῶσι τοὺς σημερινοὺς σπουδαστὰς τῆς ἱεράς ἐπιστήμης ἐξόχως προνομιούχους ἔναντι τῶν συναδέλφων των τῶν ἄλλων Σχολῶν, εἶναι ἀναμφιβόλως σκόπιμος καὶ ἀπολύτως χρήσιμος ἡ ἐν τῷ Θεολογικῷ Οἰκοτροφεῖῳ παρεχομένη εὐκαιρία πρὸς καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος καὶ πρὸς ἄσκησιν τῶν τροφίμων αὐτοῦ εἰς τὴν ἔμπρακτον, μετὰ πίστεως καὶ γνώσεως, ἐξυπηρετή-

σιν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας σκοπῶν. Καὶ δὲν χρειάζεται μήτε νὰ σημειωθῇ, κἀν, ὅτι καὶ ἐξ ὅσων ἡ δημοσιευθεῖσα ἐκθεσις τόσον λιτῶς πληροφορεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐξ ὅσων πᾶς τις δύναται ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως νὰ γνωρίσῃ, τὸ ἔργον τοῦτο ὅπερ ἄρτιως, κατὰ τὸ δυνατόν, ἐξυπηρετήθη ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ Ἱδρύματος καταβολῆς, ἀρτιώτερον δὲ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀποβαίνει, ἐφθασεν ἤδη εἰς ἀξιοζήλευτον σημεῖον, περιποιῶν τιμὴν εἰς πάντας τοὺς ἐργαζομένους ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς μετὰ τήσεως φιλοτιμίας ἐπωφελομένους τούτου φερέλπιδας φοιτητάς. Τῆς φιλοτιμίας ταύτης προσπαθείας των ὡραίαν εἰκόνα παρέχει καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶν τῶν φοιτητῶν τοῦ Οἰκοτροφείου συντασσομένη καὶ ἐκδιδόμενη «Ἀνάστασις», λίαν δ' ἐλπιδοφόρον ἐκδήλωσιν ἀποτελεῖ ἡ ἐν τῇ συγκροτήσει τῆς «Ἐνώσεως» των συσσωμάτωσις τῶν μετὰ τὴν πρώτην τετραετίαν τῆς λειτουργίας του ἀποφοιτησάντων, εἰς οὓς κατ' ἔτος προστίθενται οἱ ἐκάστοτε ἀποφοιτῶντες, ἐπὶ τῷ σκοπῷ, ὅπως συντονίσωσι τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐνεργείας των ὑπὲρ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ἐκθροφάσης αὐτῶν Ἀποστολικῆς Διακονίας.

*

Πῶς μᾶς βλέπουν οἱ ξένοι.

Τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα ἀρθροῦ τῆς «Nouvelle Revue Théologique» εἶναι λίαν χαρακτηριστικὸν τοῦ πῶς βλέπουν οἱ ξένοι τὴν παρ' ἡμῖν πνευματικὴν κίνησιν.

Λόγω τῆς μεγάλης ἐλλείψεως καταλλήλου Κλήρου ὑπάρχει κενὸν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας.

Αὐτὴν τὴν τόσον καταστρεπτικὴν ἔλλειψιν διὰ τὸ καλὸν τῶν ψυχῶν τείνει νὰ καλύψῃ εἰς ἐπίσημος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Ὄργανισμὸς μετὰ μεγάλην προοπτικὴν, ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία. Ἰδρυθεῖσα πρὸ τοῦ πολέμου, ἐπέτυχε τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῆς μόλις κατὰ τὸ 1946 ὑπὸ τὴν ζωηρὰν ὄθησιν ἐνὸς λαϊκοῦ, τοῦ κ. Β. Βέλλα, Καθηγητοῦ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν, ὅστις εἰς τὸ ἐνεργητικόν του ἔχει νὰ παρουσιάσῃ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἐγένοντο αἰσθητὰ εἰς ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ πλέον εὐτυχῆ ἐνέργειά του, σκοπὸν ἔχουσα τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ Κλήρου, ὑπῆρξεν ἡ σύστασις μιᾶς Σχολῆς τῆς Θεολογίας εἰς τὴν ἀρχαίαν Μονὴν Πετρακίη, (Σ. Σ. Ἐννοεῖ, προφανῶς, ὁ σ. τὸ Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον), ὅπου κατὰ τῷ 1951 ἐνεγράφησαν 120 σπουδασταὶ τῆς Θεολογίας καὶ 150 τῷ 1952. Ἀλλ' αὕτη δὲν εἶναι ἀκόμη, τὸ μαντεύει τις, παρὰ ἡ ἀρχή. Ἡ βελτίωσις τῶν ἀνωτέρων ἐκκλησιαστικῶν σχολείων καὶ ἡ φοίτησις περισσοτέρων εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης δύναται μόνον ν' ἀναβιβάσῃ τὸ ἐπίπεδον τῆς διανοητικῆς μορφώσεως τοῦ Κλήρου, τὸν ὁποῖον ἐξ ἄλλου σταθερὰ κατάρτισις πνευματικῆ καὶ ἱερατικῆ θὰ καταστήσῃ ἱκανὸν νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ποιμαντικὴν του ἀποστολήν.

Ἐν ὄψει τοῦ ἐπείγοντος τῆς παρὰ τῷ λαῷ πνευματικῆς ἐργασίας, αἱ προσελύσεις εἰς τὴν Ἱερουσόνην εἶναι δυστυχῶς πολὺ ὀλίγαι. Ἡ κατάστασις ἐνὸς Ἐφημερίου εἶναι οἰκονομικῶς ὀλίγον ἐπίζηλος καὶ γενικῶς πολὺ ὑποτετιμημένη καὶ ἡ νεολαία δὲν ἔχει πρὸς αὐτὴν κλίσιν. Παρὰ τὸν ζῆλον καὶ τὸ αἰσθημα εὐθύνης... ὁ σημερινὸς Κλῆρος ἔχει τὸ αἰσθημα, ὅτι εἶναι κατώτερος τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἐπωμισθῇ. Οὕτω τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον καλεῖται νὰ πληρῶσῃ ἐν τῷ μεταξύ τὰς πλέον ἐπευχούσας ἀνάγκας.

Τὸ λαϊκὸν στοιχεῖον. Τὸ ἔργον τοῦτο ἐπιτελεῖ μετὰ θαυμαστὴν ἀφοσίωσιν. Ὁ ρόλος, τὸν ὁποῖον παίζει εἰς τὰς καθαρῶς ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, εἶναι σημαντικὸς καὶ εἰς

ἡμᾶς θὰ προεκάλεε ἐκπληξιν, ἀλλ' εἶναι φυσικός εἰς τὴν Ὁρθοδοξίαν, ὅπου ἡ συμμετοχὴ τοῦ χριστιανικοῦ «λαοῦ» εἰς τὰς ἀποστολικὰς ὑπηρεσίας εἶναι πλέον ἐκτεταμένη ἢ εἰς τὴν Λατινικὴν Ἐκκλησίαν. Ἡ συνεργασία αὕτη ἀσκειῖται ἰδιαιτέρως εἰς τὸ κήρυγμα, τὸ ὅποιον γίνεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὰς Μητροπόλεις παρὰ λαϊκῶν θεολόγων. Τὸ Κράτος ἀναλαμβάνει ἐπισημῶς τὴν συντήρησιν 30 περίπου ἐξ αὐτῶν (Σ.Σ. Οὕτω νομίζει ὁ ἀρθρογράφος). Ὁ μικρὸς αὐτὸς ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ ἐκαιοποιήσῃ ὅλας τὰς αἰτήσεις καὶ οὕτως ἡ ἀνάγκη καλῶν ἱεροκλήρων γίνεται ἀμέσως αἰσθητή.

Τοιοῦτον εἶναι τὸ χάσμα, ἢ τὸ ὅποιον ἀναλαμβάνει νὰ πληρῶσῃ ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία διὰ τῶν βοηθῶν ἱεροκλήρων. Εἰς 60 περίπου ὑπελογίζοντο, ὡς ὁ κ. Βέλλας ἀπεκάλυπτεν εἰς μίαν ἐκθεσίν του, ἣν παρουσίασεν εἰς τὴν γενικὴν συγκέντρωσιν τῶν θεολόγων τῆς Ἑλλάδος τὸν Ἰούνιον τοῦ 1951, καὶ ὁ ἀριθμὸς οὗτος ἔκτοτε αὐξάνει. Αὐτοὶ οἱ περιοδεύοντες ἱεροκλήρυκες ἐκτελοῦν ἔργον δύσκολον, ἀλλὰ καρποφόρον διὰ τὴν χριστιανικὴν ἀναμόρφωσιν τῆς Ἑλλάδος. Διὰ τῶν ἱεραποστολῶν καὶ τῶν διαλέξεόν των, αἰτίνας δίδονται σχεδὸν πανταχοῦ εἰς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία, διὰ τῶν θρησκευτικῶν τῶν ὁμιλιῶν εἰς τὰ ραδιόφωνα τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, διὰ τῆς δημοσιεύσεως εἰς τὸ ὄργανον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας «Ὁ Ἐφημέριος» σχεδὸν ὁμιλίαν, προωρισμένων διὰ τὸν Κλήρον, ἐργάζονται ἀποτελεσματικῶς διὰ μίαν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τοῦ λαοῦ, μεταδίδοντες εἰς τοὺς κλονιζομένους ἢ ταρασσομένους χριστιανοὺς τὴν θερμότητα τῆς πίστεώς των καὶ τὸ θάρρος νὰ τὴν ζήσουν ἐν ὅλῃ τῇ ἀγνότητι.

Ἐν τούτοις, τὸ κήρυγμα πρὸς τοὺς ἐνηλίκους δὲν εἶναι τὸ μοναδικὸν πεδῖον, ὅπου ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ἀσκεῖ τὴν κηρυκτικὴν τῆς δραστηριότητά. Τὰς καλλιτέρας τῆς φροντίδας ἐπιφυλάσσει διὰ τὴν παιδικὴν καὶ ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Μεριστὰς περὶ τούτου διὰ τῶν Σχολῶν τῶν Κατηχητῶν καὶ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, τὰ ὅποια διευθύνει κατὰ τὰς συγχρόνους παιδαγωγικὰς μεθόδους καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς ἀνήρχετο κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1951, εἰς 1300 μὲ 120.000 μαθητὰς.

Ἡ προφορικὴ διδασκαλία συμπληροῦται διὰ τοῦ τύπου. Περιδικὰ: Διὰ τὴν οἰκογένειαν («Τὸ Χ α ρ ο ὄ μ ε ν ο Σ π ί τ ι ο ν», διὰ τὰ παιδιὰ «Τὰ Χ α ρ ο ὄ μ ε ν α Π α ι δ ι ἄ», διὰ τὸν Κλήρον «Ὁ Ἐ φ η μ ἔ ρ ι ο ς»). Ἐκδόσεις τῶν Λειτουργικῶν βιβλίων, μεταξὺ ἄλλων, τὸ Ὁ ρ ο λ ὄ γ ι ο ν τ ὸ Μ ἔ γ α, σύστασις ἐνοριακῶν βιβλιοθηκῶν κ.λ.π.

Ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς κοινωνικῆς συμπαραστάσεως καὶ τῶν ἐνοριακῶν ἔργων, σημειοῦμεν μίαν καινοτομίαν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τὴν δημιουργίαν ἐνὸς τάγματος τῶν «Διακονισσῶν», γυναικῶν, βοηθῶν τοῦ Κλήρου, αἰτίνας, χάρις εἰς τὴν θεολογικὴν καὶ ποιμαντορικὴν των μόρφωσιν, δύναται νὰ ἀναπληρῶσιν ὠφελίμως τὴν ἔνδειαν τῶν Ἐφημερίων καὶ νὰ φέρουν ἀποτελεσματικῶς τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ εἰς τὰς ἐξέσεις ἐκ συνθηθείας ἀπεξενωμένους ἀπὸ κάθε θρησκευτικὴν ἐπίδρασιν.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἔργα, τὸσον ποικίλα, δεικνύουν, προφανῶς, τὸν δυναμισμὸν αὐτοῦ τοῦ Ὁργανισμοῦ, ὅστις ἀριθμῆι σχεδὸν δέκα ἔτη ζωῆς καὶ ὁ ὅποιος ἔχει ὡς ἔργον του νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος τὴν ἱεραποστολικὴν τῆς ὁρμὴν.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Ἡ Ἱερά Σύνοδος κατὰ τὸ διαρρεῦσαν δεκαπενθήμερον ἐν ταῖς τακταῖς ἡμέραις τῶν συνεδριῶν αὐτῆς, κατὰ Τρίτην καὶ Παρασκευὴν, ἡσχολήθη περὶ τὴν διεκπεραίωσιν ὑπηρεσιακῶν ὑποθέσεων.

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 2824/846 καὶ ἀπὸ 14.2.956 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἐκοινοποιήθη τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸ ὑπ' ἀριθμ. 143060/1-12-55 ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθν. Παιδείας πρὸς τὰς παρ' αὐτῷ Διευθύνσεις Μέσης, Ἰδιωτικῆς καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως «περὶ χρησιμοποίησεως ἐν τοῖς Σχολείοις τοῦ ἀρχετύπου κείμενου τῆς Καινῆς Διαθήκης», ἔχον ὡς ἀκολουθῶν:

«*Αφορμὴν λαβόντες τὸ μὲν ἐξ ὑποβαλλομένων ἡμῖν ἐρωτήσεων, περὶ τοῦ χρησιμοποιητέου κείμενου τῆς Ἁγίας Γραφῆς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν ἐν*

τοῖς σχολείοις, τὸ δὲ ἐκ τῆς κυκλοφορίας τῶν κείμενων τούτων παρὰ ξένων Βιβλικῶν Ἐταιρειῶν, ἀπὸ κείμενα παρουσιάξουσιν πολλάκις διαφορὰς ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἀρχετύπον ἱερὸν κείμενον τῆς Κ.Δ., τὸ ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐγκεκριμένον, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ παρακαλέσωμεν ἡμᾶς, ὅπως μεριμνήσητε ὁμοδίως, ἵνα ἐφεξῆς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν θρησκευτικῶν χρησιμοποιητῶν ἐν τοῖς σχολείοις, παρὰ τε διδασκόντων καὶ διδασκόμενων ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον τὸ κείμενον τῆς Κ.Δ. τὸ ἐγκεκριμένον, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, παρὰ τῆς ἐπισημοῦ Ἐκκλησίας».

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 252]847 καὶ ἀπὸ 24.2.956 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ἐκοινοποιήθη τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις τὸ ὑπ' ἀριθμ. 12655/1-2-956 πρὸς τὰς ἐκπαιδευτικὰς Ἀρχὰς ἔγγραφο τοῦ Ὑπουργείου Θρησκευμάτων καὶ Ἐθν. Παιδείας, ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τῆς μεταθέσεως τῶν ἐφημερίων—δημοδιδασκάλων καὶ τῶν συζύγων αὐτῶν «ἐπὶ σκοπῶ συνυπηρετήσεων», ἔχον ὡς ἔπεται.

«*Ἡ πολιτεία, διὰ τοῦ Ν. 2087]1952, περὶ συνυπηρετήσεως κλπ., ἐθέσπισε διατάξεις εὐνοούσας τὴν συνυπηρετήσιν τῶν ἐγγάμων ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν καὶ καθώρισε δι' αὐτῶν σειρὰν προτιμήσεως κατὰ κατηγορίας ὑπαλλήλων.*

»*Κατὰ τὸν καθορισμὸν τῆς σειρᾶς προτιμήσεως τῶν μεταθέσεων, ἐπὶ σκοπῶ συνυπηρετήσεως, ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν αἱ συνθήσεις περιπτώσεις, ἧτοι α) ἐκπαιδευτικῶν β) λοιπῶν δημοσίων ὑπαλλήλων, καὶ οὕτω οὐδεμία γίνεται μεία περὶ τῶν ἐλαχίστων περιπτώσεων ἐγγάμων κληρικῶν, ὧν αἱ σύζυγοι εἶναι ἐκπαιδευτικοὶ λειτουργοί, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι διὰ τὴν κατηγορίαν ταύτην τῶν ἐγγάμων λόγῳ, ἰδίᾳ, κοινωνικοὶ ἐπιβάλλουσι τὴν συμβίωσιν.*

»*Κατ' ἀκολουθίαν τῶν ἀνωτέρω καὶ κατόπιν τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2629]18-11-55 ἐγγράφου τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρακαλοῦμεν, ὅπως μέχρι τῆς διὰ τῆς λήψεως νομοθετικοῦ μέτρου ρυθμίσεως τοῦ θέματος τούτου κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἐνεργουμένας μεταθέσεις ἐξετάζονται μετὰ πάσης εὐμενείας αἱ περιπτώσεις αἱ ἀφορῶσαι τὴν συνυπηρετήσιν συζύγων, ὧν ὁ σύζυγος τυγχάνει κληρικὸς διότι, οὕτω οὐ μόνον ἡ συμβίωσις τούτων θὰ ἐπιτυγχάνεται, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐνδίακσις τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων των θὰ διευκολύνεται».*

— Διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 267/848 καὶ ἀπὸ 28.2.956 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἀνεκοινώθησαν τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις τὰ ἐπόμενα:

»*Ὡς γνωστὸν ὑμῖν, διὰ τῆς πρότερον ἐκδοθείσης Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ὑπ' ἀριθμ. 843]2-2-1956, ἀνηγορεύθη γενικῶς ἡ ἀνάμιξις καὶ συμμετοχὴ τῶν αἰδεσ. Ἐφημερίων εἰς παντὸς εἶδους Ἐπιτροπὰς, πληρῶν τῶν περιπτώσεων ἐκείνων, κατὰ τὰς ὁποίας οἱ αἰδεσ. Ἐφημέριοι εἶναι ὑπόχρεοι ἐκ νόμων σχετικῶν ἵνα συμμετέγωσιν ἐπιτροπῶν.*

»*Ἐπειδὴ τὸ ζήτημα τῆς συμμετοχῆς τῶν αἰδεσ. Ἐφημερίων εἰς τὰς ποικίλας Ἐπιτροπὰς σχετίζεται μετὰ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Ἐφημεριακοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ὡς κοινωνικοῦ παράγοντος καὶ ὁργάνου παντοειδῶς ἐξυπηρετήσεως τῶν χριστιανῶν, ἡ Ἱερά Σύνοδος ἤχθη εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ γνωρίσῃ ὑμῖν, διὰ τοῦδε τοῦ ἐγκυκλίου αὐτῆς γράμματος, ὅτι ἀναστῆλει τὴν ἰσχὺν τῆς διαληφθείσης ὑπ' ἀριθμ. 843]2-2-1956 Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου, ὁρίσασα Ἐπιτροπὴν μελέτης τοῦ, ὡς εἰρηται, ζητήματος, ὅπερ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀνάγεται καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν μετὰ τῆς Πολιτείας, τὰς ὑπὸ εἰδικῶν, ὡς γνωστῶν, νόμων διεπομένας».*

Ἐκπαιδευτικὴ Διακονία. Τὸ Ὑπουργεῖον Θρησκευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 104983/13.2.956, Ἐγκυκλίου του πρὸς τὰς Διευθύνσεις τῶν Ἐκκλησιῶν Σχολῶν καὶ Φροντιστηρίων, συνιστᾷ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐκδοθείσης, κατὰ τὸ κείμενον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, Καινῆς Διαθήκης παρὰ τῶν σπουδαστῶν τῶν ὡς ἄνω Σχολῶν, ὡς καὶ τὴν προμήθειαν αὐτῆς παρὰ τῶν σχολικῶν βιβλιοθηκῶν, «καθ' ὅσον ἐπιβεβλημένη τυγχάνει, ὅπως ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως χρησιμοποιητῶν τὸ ἱερὸν κείμενον τῆς Καινῆς Διαθήκης, τὸ ἐκδοθὲν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διὰ τοῦ παρ' αὐτῆ Ὁργανισμοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας».

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

— 'Ο Μακ. 'Αρχιεπίσκοπος πρόεστη, τῆ 24ῃ λήξαντος μηνός, ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν, τῆς ἱεράς ἀκολουθίας κατὰ τὴν κηδεῖαν τοῦ Ἀλεξάνδρου Σβώλου.

'Ακολουθῶς μετέβη εἰς τὸ Πολιτικὸν Γραφεῖον, ἐνθα συνεσκέφθη μετὰ τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς αὐξήσεως τῆς μισθοδοσίας τῶν Ἐφημερίων.

— Τῆ 26ῃ λήξαντος μηνός, ὁ Μακαρ. 'Αρχιεπίσκοπος παρέστη εἰς τὴν τελεσθεῖσαν ἐν τῷ Καθεδρικῷ Ναῷ τῶν Ἀθηνῶν Δοξολογίαν, ἐπὶ τῇ ἀπελευθερώσει τῆς πόλεως τῶν Ἰωαννίνων.

'Ακολουθῶς μετέβη εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ «Παρνασσού», καὶ παρέστη εἰς τὴν ὀργανωθεῖσαν ὑπὸ τῆς Πανηπειρωτικῆς Ἀδελφότητος τελετῇ ἐπὶ τῇ αὐτῇ ἐπετείῳ.

— Ἡ Α. Μακαριότης προήδρευσε συνεδριῶν τοῦ Κεντρικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ο.Δ.Ε.Π. τῆ 15ῃ καὶ 22ᾳ Φεβρουαρίου.

— Τῆ 24ῃ Φεβρουαρίου ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη ἐν τῷ Ἀρχιεπισκοπείῳ τὸν Ὑπουργὸν τῆς Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων κ. Γεροκωστόπουλον.

— Ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν πρῶτον Ὑπουργὸν κ. Ἀβέρωφ, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γεν. Ἐπιτελείου Στρατοῦ κ. Γκίκαν, τὸν ἀκαδημαϊκὸν κ. Ἀθανασιάδην Νόβαν, τὸν Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Ὑπουργείου Προνοίας κ. Μαντέλλου, τὸν Γενικὸν Διευθυντὴν τοῦ Ὑπουργείου Δημοσίων Ἔργων κ. Κανελλόπουλον, τὸν ἀκαδημαϊκὸν κ. Δοντᾶν κ.ἀ.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

'Αρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθρου 47 ἐδ. 2, πρῆρ. 2 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοήθη καὶ διὰ μεταγενεστέρων νομοθετικῶν διαταγμάτων, προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν πλήρωσιν τῆς ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου - Τουρκοβουνίων ὑπαρχούσης κενῆς θέσεως ἐνὸς τακτικοῦ Ἐφημερίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν ἐφημεριακὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενα προσόντα τῆς ἀμέσου κατωτέρας κατηγορίας, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας διακηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα πιστοποιητικά διὰ τὰ περαιτέρω.

'Ἐν Ἀθήναις, τῆ 21ῃ Ἰανουαρίου 1956

'Ο Ἀρχιεπίσκοπος
† 'Ο Ἀθηνῶν Σπυρίδων

'Ἱερά Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» Νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ἵνα καταλάβωσι χηρεύουσαν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ ἐν Μαραθῶνι ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, ὅπως ἐντὸς μηνός ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὄχι Νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων. Δεκτοὶ θὰ γίνωσιν οἱ ἔχοντες τοῦλάχιστον πτυχίον Ἱερατικῆς Σχολῆς ἢ Ἀνωτέρου Ἐκκλησιαστικοῦ Φροντιστηρίου.

'Ἐν Κηφισίᾳ τῆ 23ῃ Φεβρουαρίου 1956

† 'Ο Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰάκωβος

'Ἱερά Μητρόπολις Ἡλείας

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν ἱερῶν Ναῶν 1) Ἁγίου Δημητρίου Χαριάς καὶ 2) Ἁγ. Ἀνδρέου Μπουκαβίνας, καλοῦμεν τοὺς

βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῶν ἐν λόγω θέσεων, ὅπως, ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος, ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

'Ἐν Πύργῳ τῆ 20ῃ Ἰανουαρίου 1956

† 'Ο Ἡλείας Γερμανὸς

'Ἱερά Μητρόπολις Κίτρους

*Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων: α') Ἁγίας Παρασκευῆς ἐν Παραλίᾳ Κατερίνης, β') Ἁγίου Νικολάου ἐν Λειβαδίᾳ, γ') Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν Μηλιάδι καὶ δ') Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου ἐν 10ῳ χιλιομέτρῳ, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ κεκτημένους τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ σήμερον ὑποβάλωσιν ἡμῖν σχετικὴν αἴτησιν μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ ὄχι Νόμου ὀριζόμενων πιστοποιητικῶν πρὸς ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

'Ἐν Κατερίνῃ τῆ 27ῃ Φεβρουαρίου 1956

† 'Ο Κίτρους Βαρναβᾶς

'Ἱερά Μητρόπολις Φθιώτιδος

Προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν θέσιν τακτικοῦ Ἐφημερίου Λυγαργιάς καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ ἱ. Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοήθη διὰ τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Α. Ν. 807/1945, ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως τῶν.

'Ἐν Λαμιά τῆ 15ῃ Φεβρουαρίου 1956

† 'Ο Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος

Προσκαλεῖ τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν Φιλιαδῶνος καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/40 «περὶ ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς ἐτροποιοήθη διὰ τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ Α. Ν. 807/1945, ὀριζόμενα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνός ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ὑποβάλωσιν εἰς τὰ γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθρου 48 τοῦ Α. Ν. 2200/40 προβλεπόμενα πιστοποιητικά μετὰ σχετικῆς αἰτήσεως τῶν.

'Ἐν Λαμιά τῆ 20ῃ Φεβρουαρίου 1956

† 'Ο Φθιώτιδος Ἀμβρόσιος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
*Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† 'Ο Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ
† 'Ο Ναυπακτίας καὶ Ἐθρυντίας ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ
† 'Ο Λήμνου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ (1923 - 1956)
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ
(† 25 Ἰανουαρίου 1956)

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ
Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητής

*Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

'Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἰασιου 1.